

گزارش پایش محیط کسب‌وکار ایران در پاییز ۱۳۹۱
ارزیابی ۲۸۵ تشکل اقتصادی سراسر کشور از
مؤلفه‌های ملی محیط کسب‌وکار در ایران

کد موضوعی: ۳۲۰

شماره مسلسل: ۱۳۰۰۳

خردادماه ۱۳۹۲

گروه: مطالعات محیط کسب‌وکار

به نام خدا

فهرست مطالب

۱	چکیده
۲	مقدمه
۳	روش‌شناسی گزارش پایش محیط کسب‌وکار ایران
۵	ارزیابی ۲۸۵ تشکل اقتصادی سراسر کشور از مؤلفه‌های ملی محیط کسب‌وکار در پاییز ۱۳۹۱
۱۰	نتایج پایش محیط کسب‌وکار در پاییز ۱۳۹۱ چه می‌گویند؟
۱۶	سؤالات ویژه پاییز ۱۳۹۱
۲۰	پیوست‌ها
۳۴	منابع و مأخذ

گزارش پایش محیط کسب‌وکار ایران در پاییز ۱۳۹۱ ارزیابی ۲۸۵ تشکل اقتصادی سراسر کشور از مؤلفه‌های ملی محیط کسب‌وکار در ایران

چکیده

گزارش‌های فصلی پایش محیط کسب‌وکار ایران که از تابستان ۱۳۸۹ به‌طور مستمر توسط مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی با همکاری تشکل‌های اقتصادی سراسر کشور تهیه و منتشر می‌شود، ارزیابی مؤلفه‌های ملی محیط کسب‌وکار در ایران را ارائه می‌کند. براساس پاسخ‌های ۲۸۵ تشکل اقتصادی از سراسر کشور به پرسشنامه این گزارش، میانگین وزنی ارزیابی مؤلفه‌های محیط کسب‌وکار در پاییز ۱۳۹۱، ۵/۷۰ از ۱۰ (۱۰ بدترین ارزیابی) بوده که تقریباً مشابه ارزیابی تابستان ۱۳۹۱ (با میانگین ۵/۷۳) بوده است، ولی در مقایسه با پاییز سال قبل‌تر از آن (پاییز ۱۳۹۰ با میانگین ۵/۵۴ از ۱۰)، بدتر ارزیابی شده است.

این ارزیابی نشان می‌دهد از نظر تشکل‌های اقتصادی مشارکت‌کننده در تهیه این گزارش، مجموعاً ارزیابی مؤلفه‌های ملی محیط کسب‌وکار در ایران طی پاییز ۱۳۹۱ همچنان در وضعیت بدتر از متوسط قرار داشته است. در این مطالعه، به‌ترتیب سه مؤلفه «بی‌ثباتی در قیمت مواد اولیه»، «مشکل دریافت تسهیلات از بانک‌ها» و «اعمال تحریم‌های بین‌المللی علیه کشورمان» مجموعاً بدتر از بقیه مؤلفه‌ها ارزیابی شده‌اند. همچنین مؤلفه‌های «ضعف زیرساخت‌های تأمین برق»، «ضعف زیرساخت‌های حمل‌ونقل» و «تمایل مردم به خرید کالاهای خارجی و تقاضای کم برای محصولات ایرانی مشابه» نسبت به سایر مؤلفه‌ها در پاییز ۱۳۹۱ بهتر ارزیابی شده‌اند.

تشکل‌های اقتصادی استان‌های البرز، مازندران، بوشهر و کرمان به‌ترتیب با میانگین ارزیابی ۶/۹۶، ۶/۷۱، ۶/۶۶ و ۶/۶۳ مجموعاً ارزیابی بدتر و تشکل‌های اقتصادی استان‌های چهارمحال و بختیاری، کردستان، سمنان و خراسان جنوبی به‌ترتیب با میانگین ارزیابی ۴/۱۸، ۴/۵۰، ۴/۹۶ و ۴/۹۶ مجموعاً ارزیابی بهتری نسبت به سایر استان‌ها از وضعیت مؤلفه‌های محیط کسب‌وکار در پاییز ۱۳۹۱ ارائه کرده‌اند.

در پرسشنامه مربوط به این مطالعه، سه سؤال درباره مهم‌ترین مسائل روز کسب‌وکار ایران پرسیده شد که برآیند پاسخ ۲۸۵ تشکل اقتصادی مشارکت‌کننده در این مطالعه به این ترتیب است:

سؤال ۱. به نظر شما در پاییز ۱۳۹۱ مهمترین عامل بی‌ثباتی قیمت‌ها در کشورمان کدام عامل بوده است؟^۱

جواب: آثار هدمندی یارانه‌ها (۳ درصد)، تحریم‌های خارجی (۲۹ درصد) و سوء مدیریت داخلی (۶۸ درصد).

سؤال ۲. به نظر شما برای رقابت‌پذیری در تجارت خارجی و حمایت از تولید ملی، نرخ ارز (دلار) بهتر است به کدام گزینه زیر نزدیک‌تر باشد؟

جواب: کمتر از ۱۵۰۰ تومان (۳۷ درصد)، ۲۰۰۰ تومان (۳۹ درصد)، ۲۵۰۰ تومان (۱۴ درصد) و ۳۰۰۰ تومان و بالاتر (۱۰ درصد).

سؤال ۳. به نظر شما کدام یک از مشکلات زیر در بازبینی قانون مالیات‌های مستقیم باید مورد توجه بیشتر قرار گیرد؟

جواب: شفاف نبودن مقررات مالیاتی (۴۳ درصد)، مطالبات غیرقانونی در مالیات‌ستانی (۲۵ درصد)، علی‌الرأس بودن (۱۷ درصد)، رویه‌های اداری پیچیده (۱۵ درصد).

مقدمه

مؤلفه‌های ملی محیط کسب‌وکار، مجموعه عواملی هستند که به‌طور مشترک بر اداره و عملکرد همه بنگاه‌ها در جامعه مورد مطالعه اثر می‌گذارند، اما تقریباً خارج از کنترل مدیران بنگاه‌ها هستند. محیط کسب‌وکار عمدتاً در حوزه بنگاه‌های کوچک و متوسط بررسی و مطالعه می‌شود، زیرا بنگاه‌های بزرگ تا حدودی می‌توانند با صرف هزینه‌هایی مانند تبلیغات برای تغییر فرهنگ مصرفی و یا عملیات لابی در محافل سیاستگذار، عوامل خارجی مؤثر بر اداره و عملکرد بنگاه‌هایشان را مهار کنند. اما بنگاه‌های کوچک و متوسط چنین قابلیت‌هایی ندارند و به همین دلیل بهبود محیط کسب‌وکار برای بنگاه‌های کوچک و متوسط اهمیت زیادی دارد.

گزارش حاضر، دهمین گزارش فصلی مستمر است که براساس «احساس‌سنجی» تشکل‌های اقتصادی در سراسر کشور تهیه می‌شود.

«مؤلفه‌های محیط کسب‌وکار» در این گزارش طی زمستان ۱۳۸۸ تا بهار ۱۳۸۹ به روش دلفی از ۸۰ تشکل اقتصادی سراسری به‌دست آمده است. مؤلفه‌های محیط کسب‌وکار در این گزارش‌ها به اقتضا و تناسب با شرایط اقتصاد ایران شناسایی و تعریف شده‌اند و با شاخص‌های مشهور بین‌المللی

۱. داخل پرانتز درصد پاسخ‌های تشکل‌های اقتصادی را نشان می‌دهد.

نظیر شاخص «انجام کسب‌وکار» بانک جهانی^۱ یا گزارش جهانی رقابت‌پذیری^۲ تفاوت‌هایی دارند. لازم به یادآوری است از زمستان ۱۳۹۰ در گزارش فصلی محیط کسب‌وکار ایران صرفاً وضعیت «مؤلفه‌های محیط کسب‌وکار» از نظر تشکلهای اقتصادی مورد ارزیابی قرار گرفته و عملکرد دستگاه‌های مرتبط با محیط کسب‌وکار ارزیابی نمی‌شود. لذا این مطالعه از دو بخش زیر تشکیل می‌شود:

بخش اول: ارزیابی تشکلهای اقتصادی از وضعیت مؤلفه‌های محیط کسب‌وکار در ایران طی پاییز ۱۳۹۱. در این بخش، اختصاص نمره ۱۰ به هر مؤلفه به‌منزله حالتی است که آن مؤلفه در اداره بنگاه‌های تشکل ارزیابی‌کننده به حدی تأثیر منفی گذاشته که بنگاه‌ها را تعطیل یا اداره آنها را غیرممکن کرده است و نمره ۱، حالتی است که آن مؤلفه در اداره بنگاه‌های تشکل ارزیابی‌کننده مشکل چندانی ایجاد نکرده است.

بخش دوم: پاسخ تشکلهای اقتصادی مشارکت‌کننده به ۳ سؤال خاص مربوط به دوره زمانی تهیه این تحقیق در پاییز ۱۳۹۱.

در این گزارش ادعا نمی‌شود که نتایج حاصل، نظر فعالان اقتصادی، تولیدکنندگان ایرانی یا حتی تشکلهای اقتصادی ایران است، بلکه صرفاً ادعا می‌شود که این گزارش، میانگین ارزیابی ۲۸۵ تشکل اقتصادی از سراسر کشور از مؤلفه‌های ملی محیط کسب‌وکار ایران است.

روش‌شناسی گزارش پایش محیط کسب‌وکار ایران

گروه مطالعات محیط کسب‌وکار در مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی در ابتدای تشکیل در زمستان ۱۳۸۸، براساس تعریف «محیط کسب‌وکار»، از حدود ۸۰ تشکل اقتصادی سراسر کشور شامل اتاق‌های بازرگانی صنایع و معادن، انجمن‌های مدیران صنایع، شوراهای اصناف، خانه‌های صنعت و معدن و کانون‌های عالی کارفرمایی، درخواست کرد تا «عواملی که بر عملکرد و اداره بنگاه‌های زیرمجموعه خود مؤثر؛ اما تقریباً خارج از کنترل مدیران بنگاه‌ها هستند»^۳ را معرفی کنند. طی سه مرحله نظرخواهی مکرر با روش دلفی از جامعه آماری یاد شده، در طول بهمن‌ماه ۱۳۸۸ تا خردادماه ۱۳۸۹، مجموعاً ۲۲ عامل یا مؤلفه محیط کسب‌وکار ایران شناسایی شد.

در تدوین این مؤلفه‌ها تلاش شد هر مؤلفه با تعابیری معرفی شود تا حداکثر مفاهمه و برداشت از مفهوم هر مؤلفه میان تدوین‌کننده، خوانندگان گزارش و نیز ارزیابی‌کنندگان هر مؤلفه ایجاد شود.

1. Ease of Doing Business Index
2. Global Competitiveness Report

۳. جمله داخل گیومه، تعریف محیط کسب‌وکار، (Business Environment) محسوب می‌شود.

به همین دلیل برخی مؤلفه‌ها با عباراتی نسبتاً مفصل توصیف شده‌اند. درحالی که مؤلفه‌های مشابه در گزارش‌های بین‌المللی با عبارات کوتاه‌تری معرفی می‌شوند، در این گزارش‌ها هر مؤلفه از چندین نماگر تشکیل شده که مفاهمه و دقت آن گزارش‌ها را بیشتر کرده است.

از آنجا که در میان تشکل‌های اقتصادی مشارکت‌کننده در تهیه این گزارش، تشکل‌های کوچک شهرستانی و تشکل‌های بزرگ ملی دیده می‌شوند، برای منطقی شدن نتایج این پیمایش و با نظر اعضای هیئت علمی این مطالعه، سهم استان متبوع تشکل مشارکت‌کننده از تولید ناخالص داخلی و سهم هریک از بخش‌های کشاورزی، صنعت و خدمات به تفکیک هریک از استان‌ها، به‌عنوان ضریب ارزیابی هر تشکل، اعمال می‌شود. برای مثال اگر بخش کشاورزی در یک استان نسبت به سایر بخش‌ها دارای سهم بیشتری باشد، نظر تشکل‌های کشاورزی آن استان با ضریب تأثیر بیشتری در استخراج نمره محیط کسب‌وکار آن استان محاسبه می‌شود.

لازم به یادآوری است وزن رأی برخی تشکل‌های اقتصادی که در بیش از یک استان شعبه داشته و ماهیت سراسری دارند^۱ با وزن یک از نظر تعلق استانی لحاظ می‌شود.

از آنجا که نسبت تعداد پرسشنامه‌های معتبر دریافتی به تعداد پرسشنامه‌های ارسالی در این گزارش کم (۴۴ درصد) است، به همین دلیل ادعا نمی‌شود که نتایج این گزارش نظر «تشکل‌های اقتصادی ایران» است، بلکه صرفاً ادعا می‌شود که این گزارش، «ارزیابی ۲۸۵ تشکل اقتصادی سراسر کشور از ۲۱ مؤلفه^۲ ملی محیط کسب‌وکار ایران در پاییز ۱۳۹۱» است.

عملیات ارسال پرسشنامه‌های این مطالعه، مانند گزارش‌های مشابه فصول قبل از روز دهم آخرین ماه فصل پاییز (آذرماه ۱۳۹۱) و توسط دورنگار آغاز شد و پس از اطمینان از هویت تشکل دریافت‌کننده پرسشنامه و دریافت صحیح آن، برای دریافت پاسخ‌ها، حداقل سه مرتبه با هریک از تشکل‌ها تماس گرفته شد. ۶۵۰ پرسشنامه ارسال شد و از ۳۱۶ پرسشنامه تکمیل شده دریافتی، هویت ۲۸۶ تشکل ارسال‌کننده پاسخ به‌عنوان نماینده تشکل مربوطه برای گروه مطالعات محیط کسب‌وکار احراز و پاسخ آنها قابل قبول تلقی شد که استان ایلام (با داشتن یک پرسشنامه) به‌دلیل به حد نصاب نرسیدن، از پایش پاییز ۱۳۹۱ حذف شد.

۱. براساس ماده (۱) قانون بهبود مستمر محیط کسب‌وکار، آن دسته از تشکل‌های اقتصادی که در چندین استان کشور شعبه و عضو داشته باشند «تشکل اقتصادی سراسری» نامیده می‌شوند.

۲. به‌دلیل نوسانات ارزی طی یک سال گذشته منتهی به پاییز ۱۳۹۱ و کاهش شدید ارزش ریال در این مدت، مؤلفه «تثبیت نرخ ارز با وجود تورم در داخل و ثبات قیمت‌ها در بازارهای هدف» در این گزارش حذف شد. لازم به ذکر است برای روزآمدسازی مؤلفه‌ها با شرایط اقتصاد ایران در سال ۱۳۹۲، مطالعاتی درحال انجام است.

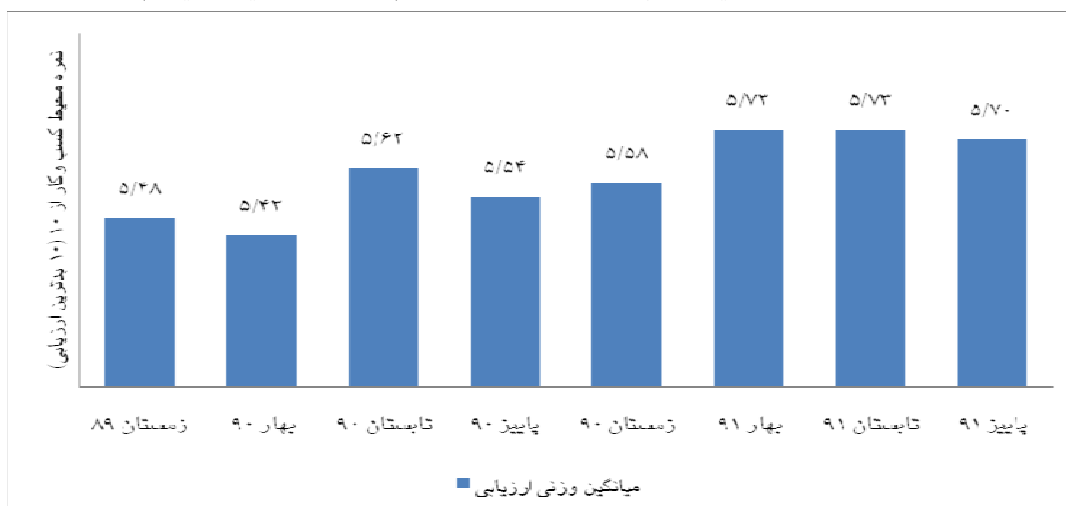

ارزیابی ۲۸۵ تشکل اقتصادی سراسر کشور از مؤلفه‌های ملی محیط کسب‌وکار در پاییز ۱۳۹۱

برآیند (میانگین وزنی) ارزیابی ۲۸۵ تشکل اقتصادی مشارکت‌کننده در این مطالعه از ۲۱ مؤلفه محیط کسب‌وکار ایران پاییز ۱۳۹۱، کمیت ۵/۷۰ از ۱۰ (عدد بزرگ‌تر، ارزیابی بدتر) بوده است که نسبت به فصل قبل (۵/۷۳ در تابستان ۱۳۹۱) تغییر قابل ملاحظه‌ای نداشته است و محیط کسب‌وکار در این دو فصل از نظر تشکل‌های اقتصادی مشارکت‌کننده شرایط یکسانی داشته است. گفتنی است پاییز ۱۳۹۱ (با میانگین ۵/۷۰) نسبت به پاییز ۱۳۹۰ (با میانگین ۵/۵۴) با افزایش ۰/۱۶ در میانگین وزنی، بدتر ارزیابی شده است.

نمودار ۱، برآیند (میانگین وزنی) ارزیابی کل تشکل‌های اقتصادی مشارکت‌کننده در این پیمایش‌ها^۱ از مؤلفه‌های محیط کسب‌وکار در ۹ فصل گذشته را نشان می‌دهد. همان‌طور که در این نمودار مشاهده می‌شود، نظر تشکل‌های مشارکت‌کننده در سه فصل بهار، تابستان و پاییز ۱۳۹۱ مشابه یکدیگر بوده و تغییر قابل ملاحظه‌ای را نشان نمی‌دهد، ولی میانگین این سه فصل (با میانگین ۵/۷۱) در مقایسه با میانگین سه فصل مشابه سال ۱۳۹۰ (با میانگین ۵/۵۳) با افزایش ۰/۱۹ مواجه بوده است که نشان می‌دهد وضعیت محیط کسب‌وکار در سه فصل نخست سال ۱۳۹۱ نسبت به مدت مشابه سال قبل بدتر ارزیابی شده است.

نمودار ۱. مقایسه میانگین وزنی ارزیابی تشکل‌های اقتصادی مشارکت‌کننده در این مطالعه از مؤلفه‌های ملی محیط کسب‌وکار در فصول گذشته (نمره ۱۰ بدترین ارزیابی)

۱. هرچند در فصول مختلف این مطالعه، تعداد تشکل‌های مشارکت‌کننده در پر کردن پرسشنامه‌های این مطالعه با هم برابر نبوده‌اند، اما حدود ۸۰ درصد آنها مشترک بوده‌اند و برای استنتاج فرض می‌کنیم برآیند نظر تشکل‌ها در هر فصل، برآیند نظر همان ۸۰ درصد تشکل مشترک در همه این پنج فصل نظرسنجی بوده است.

از نظر تشکل‌های اقتصادی مشارکت‌کننده در این پیمایش نامساعدترین مؤلفه‌های پایش پاییز

۱۳۹۱ به ترتیب ارزیابی نامساعد عبارتند از:

۱. «بی‌ثباتی در قیمت مواد اولیه»،

۲. «مشکل دریافت تسهیلات از بانک‌ها»،

۳. «اعمال تحریم‌های بین‌المللی».

مؤلفه‌هایی که در پایش پاییز ۱۳۹۱، مساعدتر از سایر مؤلفه‌ها ارزیابی شده‌اند نیز به ترتیب

رتبه از ۲۱ مؤلفه عبارتند از:

۲۱. «ضعف زیرساخت‌های تأمین برق»،

۲۰. «ضعف زیرساخت‌های حمل‌ونقل»،

۱۹. تعرفه پایین کالاهای وارداتی و رقابت غیرمنصفانه محصولات رقیب خارجی در بازار.

جدول ۱، مساعدترین و نامساعدترین مؤلفه‌های ارزیابی شده توسط تشکل‌های اقتصادی

مشارکت‌کننده در این مطالعات طی ۵ فصل منتهی به پاییز ۱۳۹۱ را نشان می‌دهد.

جدول ۲ میانگین وزنی ارزیابی تشکل‌های مشارکت‌کننده از مؤلفه‌های محیط کسب‌وکار در نه

فصل منتهی به پاییز ۱۳۹۱ را به تفکیک فصول و با قید رتبه هر مؤلفه در فصل‌های مختلف نشان

می‌دهد.

جدول ۳ نیز نتیجه ارزیابی تشکل‌های اقتصادی از مؤلفه‌های محیط کسب‌وکار در پاییز ۱۳۹۱

را به تفکیک استان‌ها و میانگین نهایی هر مؤلفه نشان می‌دهد.

جدول ۱. مقایسه ارزیابی مساعدترین و نامساعدترین ارزیابی‌ها از مؤلفه‌های محیط کسب‌وکار ایران در پنج فصل گذشته

عنوان	پاییز ۱۳۹۱	نمره	تابستان ۱۳۹۱	نمره	بهار ۱۳۹۱	نمره	زمستان ۱۳۹۰	نمره	پاییز ۱۳۹۰	نمره
نامساعدترین مؤلفه‌های ارزیابی شده، به ترتیب نمره از ۱۰ (۱۰ بدترین ارزیابی)	بی‌ثباتی در قیمت مواد اولیه	۷/۹۵	بی‌ثباتی در قیمت مواد اولیه	۸/۱۶	مشکل دریافت تسهیلات از بانک‌ها	۷/۷۹	مشکل دریافت تسهیلات از بانک‌ها	۷/۴۶	مشکل دریافت تسهیلات از بانک‌ها	۷/۶۵
	مشکل دریافت تسهیلات از بانک‌ها	۷/۶۶	مشکل دریافت تسهیلات از بانک‌ها	۷/۶۱	بی‌ثباتی در قیمت مواد اولیه	۷/۳۱	بی‌ثباتی در قیمت مواد اولیه	۷/۱۹	نرخ بالای بیمه اجباری نیروی انسانی	۶/۵۸
	اعمال تحریم‌های بین‌المللی علیه کشورمان	۷/۰۷	اعمال تحریم‌های بین‌المللی علیه کشورمان	۷/۱۴	ضعف بازار سرمایه در تأمین مالی تولید و... تأمین مالی کشورمان	۶/۷۷	اعمال تحریم‌های بین‌المللی علیه کشورمان	۶/۶۹	ضعف بازار سرمایه در تأمین مالی تولید و نرخ بالای تأمین سرمایه از بازار غیررسمی	۶/۲۰
	ضعف بازار سرمایه در تأمین مالی تولید و نرخ بالای تأمین سرمایه از بازار غیررسمی	۷/۷۹	ضعف بازار سرمایه در تأمین مالی تولید و نرخ بالای تأمین سرمایه از بازار غیررسمی	۶/۷۸	اعمال تحریم‌های بین‌المللی علیه کشورمان	۶/۷۶	ضعف بازار سرمایه در تأمین مالی تولید و نرخ بالای تأمین سرمایه از بازار غیررسمی	۶/۵	بی‌ثباتی در قیمت مواد اولیه	۶/۲۰
مساعدترین مؤلفه‌های ارزیابی شده، به ترتیب	ضعف زیرساخت‌های تأمین برق	۳/۱۹	ضعف زیرساخت‌های تأمین برق	۳/۵۰	ضعف زیرساخت‌های تأمین برق	۳/۴۸	ضعف زیرساخت‌های تأمین برق	۳/۲۵	ضعف زیرساخت‌های تأمین برق	۳/۳۳
	ضعف زیرساخت‌های حمل‌ونقل	۴/۳۰	ضعف زیرساخت‌های حمل‌ونقل	۴/۴۵	ضعف زیرساخت‌های حمل‌ونقل	۴/۴۲	ضعف نظام توزیع و مشکلات رساندن محصول به مصرف‌کننده	۴/۲۴	ضعف زیرساخت‌های حمل‌ونقل	۴/۳۱
	تعرفه پایین کالاهای وارداتی و رقابت غیرمنصفانه محصولات رقیب خارجی در بازار	۴/۵۴	تمایل مردم به خرید کالاهای خارجی و تقاضای کم برای محصولات ایرانی مشابه	۴/۵۲	ضعف نظام توزیع و مشکلات رساندن محصول به دست مصرف‌کننده	۴/۵۵	ضعف زیرساخت‌های حمل‌ونقل	۴/۳۰	ضعف نظام توزیع و مشکلات رساندن محصول به دست مصرف‌کننده	۴/۳۷
	تمایل مردم به خرید کالاهای خارجی و تقاضای کم برای محصولات ایرانی مشابه	۴/۷۷	ضعف نظام توزیع و مشکلات رساندن محصول به دست مصرف‌کننده	۴/۶۲	تمایل مردم به خرید کالاهای خارجی و تقاضای کم برای محصولات ایرانی مشابه	۴/۷۴	موانع تعرفه‌ای صادرات محصولات و واردات مواد اولیه	۴/۶	موانع تعرفه‌ای صادرات محصولات و واردات مواد اولیه	۴/۵۳

جدول ۲. برآیند (میانگین وزنی) ارزیابی تشکلهای مشارکت‌کننده از مؤلفه‌های محیط کسب‌وکار ایران در پاییز ۱۳۹۱ و مقایسه با نتایج فصول قبل (به‌ترتیب ارزیابی در تابستان ۱۳۹۱)

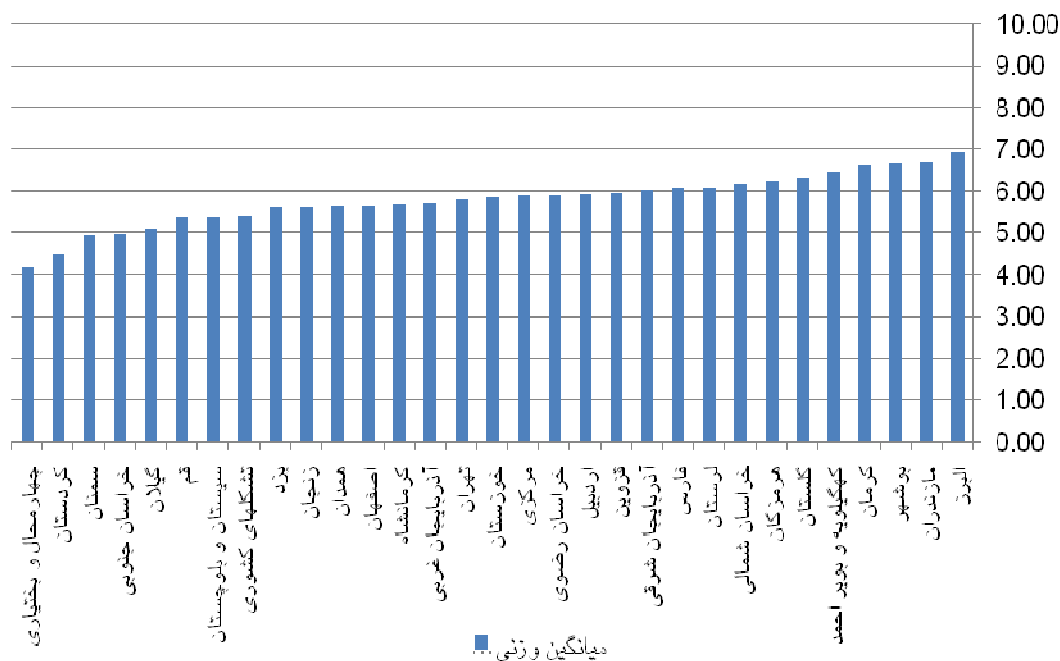
پاییز ۱۳۸۹		زمستان ۱۳۸۹		بهار ۱۳۹۰		تابستان ۱۳۹۰		پاییز ۱۳۹۰		زمستان ۱۳۹۰		بهار ۱۳۹۱		تابستان ۱۳۹۱		پاییز ۱۳۹۱		عنوان
۱۹۰		۱۹۷		۲۳۹		۲۷۴		۲۵۱		۲۰۹		۲۶۹		۳۰۱		۲۸۵		تعداد تشکلهای مشارکت‌کننده
رتبه	ارزیابی	رتبه	ارزیابی	رتبه	ارزیابی	رتبه	ارزیابی	رتبه	ارزیابی	رتبه	ارزیابی	رتبه	ارزیابی	رتبه	ارزیابی	رتبه	ارزیابی	مؤلفه‌های محیط کسب‌وکار (به‌ترتیب ارزیابی نامساعد در تابستان ۱۳۹۱)
۶	۵/۹۹	۴	۶/۱۶	۴	۶/۱۶	۵	۶/۳۷	۴	۶/۳۳	۲	۷/۴۴	۲	۷/۳۱	۱	۸/۱۶	۱	۷/۹۵	بی‌ثباتی در قیمت مواد اولیه
۱	۷/۸۵	۱	۷/۳۱	۱	۷/۳۱	۱	۷/۶۳	۱	۷/۶۹	۱	۷/۶۱	۱	۷/۷۹	۲	۷/۶۱	۲	۷/۶۶	مشکل دریافت تسهیلات از بانکها
۱۱	۵/۹۳	۸	۵/۷۹	۶	۵/۸۶	۶	۶/۲۰	۵	۶/۱۵	۳	۶/۷۴	۴	۶/۷۶	۳	۷/۱۴	۳	۷/۰۷	اعمال تحریم‌های بین‌المللی علیه کشورمان
۳	۷/۲۰	۳	۶/۷۸	۳	۶/۷۱	۳	۶/۶۵	۳	۶/۳۷	۴	۶/۷۲	۳	۶/۷۷	۴	۶/۷۸	۴	۶/۷۹	ضعف بازار سرمایه در تأمین مالی تولید و نرخ بالای تأمین سرمایه از بازار غیررسمی
۱۵	۵/۴۸	۱۶	۴/۷۶	۱۵	۵/۲۸	۱۳	۵/۵۱	۱۰	۵/۶۸	۵	۶/۲۵	۷	۶/۲۵	۵	۶/۴۴	-	-	تثبیت نرخ ارز با وجود تورم در داخل و ثبات قیمت‌ها در بازارهای هدف
۶	۶/۳۴	۱۲	۵/۵۷	۱۳	۵/۳۷	۸	۵/۹۴	۱۵	۵/۴۱	۹	۵/۷۳	۸	۶/۱۱	۶	۶/۳۲	۵	۶/۶۸	بی‌ثباتی قوانین و مقررات مربوط به تولید و سرمایه‌گذاری
۸	۶/۱۵	۱۳	۵/۳۷	۷	۶/۸۶	۱۱	۵/۷۳	۸	۵/۸۴	۸	۵/۸۹	۶	۶/۶۲	۷	۶/۲۹	۶	۶/۳۴	قیمتگذاری غیرمنطقی محصولات تولیدی توسط دولت و نهادهای حکومتی
۵	۶/۴۵	۷	۵/۹۰	۹	۵/۶۸	۹	۵/۸۴	۷	۶/۰۰	۱۰	۵/۶۱	۹	۵/۹۵	۸	۶/۲۶	۷	۶/۱۸	وجود مفسد اقتصادی در دستگاه‌های حکومتی
۲	۷/۲۹	۲	۶/۹۷	۲	۶/۸۲	۴	۶/۶۰	۲	۶/۵۵	۶	۶/۲۱	۵	۶/۶۶	۹	۶/۲۵	۸	۶/۰۰	نرخ بالای بیمه اجباری نیروی انسانی
۷	۶/۲۸	۵	۶/۳۲	۵	۵/۸۹	۲	۷/۰۰	۶	۶/۰۳	۷	۵/۹۹	۱۲	۵/۵۷	۱۰	۶/۰۶	۱۰	۵/۷۳	بی‌تعهدی شرکت‌ها و مؤسسات دولتی به پرداخت به موقع بدهی خود به پیمانکاران
۴	۷/۰۴	۴	۶/۳۹	۸	۵/۸۰	۱۰	۵/۷۴	۱۲	۵/۶۶	۱۳	۵/۵۲	۱۱	۵/۷۶	۱۱	۵/۹۱	۹	۵/۸۴	زیاد بودن تعطیلات رسمی
۱۰	۶/۰۲	۹	۵/۷۲	۱۰	۵/۵۴	۷	۵/۹۹	۱۱	۵/۶۷	۱۴	۵/۴۵	۱۰	۵/۹۳	۱۲	۵/۴۹	۱۱	۵/۵۱	محدودیت قانون کار در تعدیل و جابجایی نیروی کار
۱۲	۵/۸۹	۱۱	۵/۵۸	۱۱	۵/۵۲	۱۶	۵/۳۴	۱۴	۵/۴۹	۱۵	۵/۲۰	۱۳	۵/۴۸	۱۳	۵/۴۶	۱۳	۵/۳۷	ضعف داسراها در رسیدگی مؤثر به شکایت‌ها و اجبار طرف‌های قرارداد به انجام تعهدات
۱۳	۵/۶۹	۱۰	۵/۶۹	۱۲	۵/۵۲	۱۲	۵/۶۸	۹	۵/۷۲	۱۲	۵/۵۶	۱۴	۵/۴۸	۱۴	۵/۴۵	۱۲	۵/۴۴	برگشت چک‌های مشتریان و همکاران
۱۴	۵/۵۶	۱۵	۴/۹۲	۱۴	۵/۳۱	۱۵	۵/۳۵	۱۳	۵/۵۵	۱۱	۵/۵۷	۱۶	۵/۲۰	۱۵	۴/۹۹	۱۴	۵/۳۱	تولید کالاهای غیراستاندارد، تقلبی و عرضه نسبتاً بدون محدودیت آن به بازار
۱۶	۵/۱۳	۱۴	۵/۳۲	۱۶	۴/۸۴	۱۷	۴/۷۸	۱۷	۵/۱۸	۱۷	۴/۹۰	۱۷	۵/۱۴	۱۶	۵/۸۵	۱۶	۵/۰۴	عرضه کالاهای خارجی قاچاق در بازار داخلی
۱۹	۴/۷۸	۲۱	۴/۲۹	۱۹	۴/۳۴	۱۹	۴/۵۹	۱۹	۴/۵۷	۱۹	۴/۶۴	۱۸	۴/۹۸	۱۷	۴/۷۷	۱۵	۵/۱۰	موانع تعرفه‌ای صادرات محصولات و واردات مواد اولیه
۱۷	۴/۸۵	۱۷	۴/۷۶	۱۸	۴/۶۹	۱۴	۵/۴۴	۱۶	۵/۳۳	۱۶	۴/۸۱	۱۵	۵/۲۳	۱۸	۴/۶۹	۱۹	۴/۵۴	تعرفه پایین کالاهای وارداتی و رقابت غیرمنصفانه محصولات رقیب خارجی در بازار
۲۱	۴/۳۸	۲۰	۴/۳۴	۲۱	۴/۱۲	۲۱	۴/۵۱	۲۰	۴/۲۹	۲۰	۴/۳۶	۲۰	۴/۵۵	۱۹	۴/۶۲	۱۷	۴/۹۷	ضعف نظام توزیع و مشکلات رساندن محصول به دست مصرف‌کننده
۱۸	۴/۷۸	۱۹	۴/۴۲	۱۷	۴/۷۹	۲۰	۴/۵۵	۱۸	۴/۷۹	۱۸	۴/۸۱	۱۹	۴/۷۴	۲۰	۴/۵۲	۱۸	۴/۷۷	تمایل مردم به خرید کالاهای خارجی و تقاضای کم برای محصولات ایرانی مشابه
۲۰	۴/۷۶	۱۸	۴/۲۹	۲۰	۴/۳۲	۱۸	۴/۶۱	۲۱	۴/۲۵	۲۱	۴/۳۴	۲۱	۴/۳۲	۲۱	۴/۴۵	۲۰	۴/۳۰	ضعف زیرساخت‌های حمل‌ونقل
۲۲	۳/۸۲	۲۲	۳/۳۲	۲۲	۳/۷۱	۲۲	۳/۵۴	۲۲	۳/۴۶	۲۲	۳/۳۵	۲۲	۳/۴۸	۲۲	۳/۵۰	۲۱	۳/۱۹	ضعف زیرساخت‌های تأمین برق
۵/۸۲		۵/۴۸		۵/۴۳		۵/۶۲		۵/۵۵		۵/۵۸		۵/۷۳		۵/۷۳		۵/۷۰		برآیند ارزیابی تشکلهای (میانگین وزنی کل)

جدول ۳. ارزیابی ۲۸۵ تشکل اقتصادی سراسر کشور از مؤلفه‌های ملی محیط کسب و کار در پاییز ۱۳۹۱ به ترتیب بدترین تا بهترین مؤلفه ارزیابی شده به تفکیک استان‌ها

میانگین وزنی کل	چهار محال و بختیاری	کردستان	سمنان	خراسان جنوبی	گیلان	قم	سیستان و بلوچستان	تشکل‌های کشوری	یزد	زنجان	همدان	اصفهان	کرمانشاه	آذربایجان غربی	تهران	خوزستان	مرکزی	خراسان رضوی	اردبیل	قزوین	آذربایجان شرقی	فارس	لرستان	خراسان شمالی	هرمزگان	گلستان	کهگیلویه و بویر احمد	کرمان	بوشهر	مازندران	البرز	مشکلات متعارف تولیدکنندگان ایرانی (به ترتیب ارزیابی نامساعد)	
	۴	۷	۷	۴	۸	۸	۶	۷۸	۶	۳	۶	۱۴	۸	۶	۹	۶	۸	۱۳	۴	۱۰	۱۰	۹	۴	۳	۵	۱۰	۳	۵	۰	۰	۱۳	۳	تعداد تشکل‌های مشارکت‌کننده
۷/۹۵	۸/۵۰	۶/۳۶	۶/۵۷	۸/۰۰	۷/۵۷	۵/۹۴	۸/۵۴	۷/۸۶	۷/۹۷	۵/۲۸	۷/۸۸	۷/۰۷	۷/۷۴	۸/۰۰	۸/۲۷	۸/۵۹	۸/۵۹	۷/۹۰	۷/۹۷	۷/۸۰	۷/۹۲	۷/۴۰	۸/۰۰	۷/۶۸	۸/۳۳	۷/۵۵	۸/۳۳	۹/۰۹	۹/۲۳	۸/۶۸	۸/۳۶	بی‌ثباتی در قیمت مواد اولیه	
۷/۶۶	۵/۰۰	۶/۶۴	۵/۶۴	۶/۰۰	۶/۹۴	۷/۹۴	۸/۰۰	۷/۳۵	۷/۸۱	۷/۹۶	۷/۸۵	۷/۶۹	۷/۲۸	۷/۲۲	۸/۳۵	۸/۳۶	۷/۶۳	۸/۹۱	۶/۲۳	۸/۰۳	۷/۵۵	۷/۸۰	۸/۳۶	۸/۲۷	۷/۶۱	۷/۵۵	۸/۰۰	۸/۰۹	۷/۶۵	۸/۲۰	۸/۳۶	مشکل دریافت تسهیلات از بانک‌ها	
۷/۰۷	۷/۰۰	۶/۲۳	۶/۵۵	۸/۵۰	۶/۵۱	۵/۹۰	۸/۳۶	۶/۹۹	۷/۴۶	۴/۶۱	۷/۱۹	۷/۴۹	۶/۱۵	۷/۸۰	۷/۲۸	۸/۰۹	۷/۶۱	۷/۴۳	۷/۱۱	۸/۰۲	۶/۶۶	۶/۷۲	۶/۸۲	۷/۶۱	۶/۶۴	۵/۵۶	۶/۰۰	۷/۶۷	۶/۹۷	۸/۰۱	۶/۵۴	اعمال تحریم‌های بین‌المللی ...	
۶/۷۹	۵/۵۰	۴/۸۹	۶/۶۸	۳/۷۵	۴/۷۳	۶/۴۸	۶/۹۳	۶/۷۸	۶/۸۱	۷/۶۷	۶/۹۹	۶/۵۶	۶/۶۰	۷/۵۸	۶/۴۷	۶/۸۵	۷/۲۶	۷/۸۵	۶/۵۴	۷/۷۳	۶/۲۷	۷/۱۴	۶/۲۷	۷/۱۰	۵/۸۹	۶/۶۴	۶/۶۷	۷/۲۱	۸/۶۵	۷/۸۶	۷/۰۰	ضعف بازار سرمایه در تأمین مالی تولید	
۶/۶۸	۴/۲۵	۴/۴۲	۳/۷۳	۶/۵۰	۵/۷۳	۵/۸۱	۶/۳۹	۶/۵۱	۷/۳۰	۴/۸۸	۶/۸۱	۶/۳۲	۶/۶۸	۷/۸۳	۷/۸۰	۶/۲۸	۵/۵۹	۶/۸۴	۷/۱۰	۶/۵۳	۷/۱۵	۵/۷۸	۸/۰۹	۷/۰۵	۶/۲۱	۶/۸۰	۶/۶۷	۶/۵۸	۶/۹۷	۷/۵۸	۶/۷۳	بی‌ثباتی قوانین و مقررات مربوط به ...	
۶/۳۴	۵/۲۵	۴/۳۴	۴/۵۷	۷/۵۰	۵/۸۰	۶/۲۰	۸/۱۱	۶/۲۹	۵/۸۰	۷/۱۹	۵/۵۰	۵/۳۳	۶/۵۴	۶/۱۹	۶/۵۲	۶/۰۲	۵/۳۸	۶/۹۹	۶/۴۹	۷/۱۱	۶/۶۴	۵/۰۹	۵/۲۷	۶/۵۶	۶/۷۵	۷/۲۵	۵/۳۳	۶/۴۶	۶/۴۲	۷/۲۶	۷/۲۷	قیمتگذاری غیرمنطقی...	
۶/۱۸	۴/۷۵	۳/۶۷	۴/۱۴	۶/۰۰	۵/۵۰	۶/۶۵	۲/۶۸	۵/۹۹	۵/۳۲	۶/۹۲	۵/۷۷	۵/۳۳	۶/۵۴	۶/۱۷	۶/۵۱	۶/۶۲	۵/۵۶	۶/۱۹	۵/۵۵	۶/۴۰	۶/۳۵	۷/۰۰	۳/۴۳	۶/۰۵	۶/۵۷	۷/۳۳	۷/۰۴	۶/۰۹	۷/۷۷	۸/۰۹	۸/۰۹	وجود مفسد اقتصادی...	
۶/۰۰	۴/۵۰	۴/۹۶	۶/۰۷	۶/۰۰	۶/۷۲	۶/۲۵	۶/۶۴	۵/۴۳	۵/۰۲	۴/۹۵	۶/۸۱	۶/۸۸	۶/۳۵	۴/۸۲	۶/۴۷	۷/۲۴	۷/۱۱	۵/۸۲	۶/۶۹	۷/۰۱	۶/۶۵	۷/۷۸	۶/۶۳	۶/۳۰	۴/۸۱	۷/۸۹	۶/۳۳	۷/۸۸	۶/۲۹	۷/۳۳	۷/۰۰	نرخ بالای بیمه اجباری نیروی انسانی	
۵/۸۴	۵/۵۰	۳/۸۹	۵/۷۳	۳/۵۰	۵/۰۰	۵/۵۴	۵/۶۴	۵/۵۸	۵/۴۷	۴/۷۲	۵/۱۰	۵/۸۳	۶/۳۶	۴/۸۳	۶/۶۵	۴/۶۱	۴/۱۶	۵/۸۷	۵/۲۶	۵/۲۸	۶/۰۶	۶/۳۰	۶/۳۶	۶/۰۵	۶/۲۰	۶/۲۰	۳/۶۷	۵/۳۷	۵/۶۵	۶/۹۴	۸/۰۹	زیاد بودن تعطیلات رسمی	
۵/۷۳	۵/۲۵	۴/۹۸	۵/۰۸	۴/۵۰	۴/۵۰	۵/۳۴	۵/۱۴	۵/۳۵	۵/۸۲	۶/۶۱	۶/۳۵	۶/۵۴	۷/۴۲	۷/۲۸	۵/۵۱	۷/۰۹	۷/۴۶	۵/۸۵	۶/۱۲	۶/۶۲	۶/۰۰	۷/۰۷	۶/۷۳	۸/۵۷	۶/۰۷	۵/۹۱	۸/۳۳	۷/۸۴	۸/۶۸	۶/۹۶	۴/۸۱	بی‌تعهدی شرکت‌ها و مؤسسات دولتی	
۵/۵۱	۴/۵۰	۴/۱۰	۳/۴۲	۵/۰۰	۵/۵۹	۶/۱۰	۳/۳۲	۵/۵۷	۴/۴۹	۶/۴۴	۵/۷۲	۵/۱۹	۵/۱۵	۴/۵۹	۴/۵۵	۴/۸۵	۶/۸۵	۶/۱۰	۴/۹۰	۷/۳۵	۵/۰۴	۵/۶۷	۷/۱۸	۲/۵۲	۵/۸۰	۷/۲۷	۵/۶۷	۷/۶۳	۶/۲۳	۶/۰۵	۶/۶۴	محدودیت قانون کار ...	
۵/۴۴	۲/۷۵	۲/۲۵	۵/۰۰	۴/۰۰	۳/۲۹	۵/۲۰	۴/۶۵	۴/۹۴	۵/۰۸	۷/۰۸	۶/۱۲	۶/۲۰	۵/۷۶	۶/۱۵	۵/۶۲	۵/۳۳	۶/۹۴	۸/۷۶	۴/۷۵	۶/۱۷	۵/۸۲	۶/۰۷	۵/۷۳	۶/۹۵	۴/۲۰	۶/۵۸	۶/۳۳	۷/۷۶	۶/۳۸	۶/۲۰	۶/۳۶	برگشت چک‌های مشتریان و همکاران	
۵/۳۷	۳/۰۰	۳/۷۵	۴/۹۶	۴/۲۵	۳/۳۰	۵/۶۶	۶/۶۴	۵/۲۷	۵/۲۸	۲/۸۳	۵/۴۵	۵/۷۷	۶/۲۲	۶/۵۶	۴/۹۸	۴/۳۲	۶/۸۴	۴/۴۸	۷/۰۶	۶/۸۰	۶/۱۵	۶/۳۷	۵/۷۳	۵/۷۷	۴/۲۶	۶/۰۱	۶/۶۷	۳/۷۰	۵/۵۵	۶/۴۲	۷/۴۶	ضعف دادسراها در رسیدگی ...	
۵/۳۱	۵/۲۵	۵/۱۱	۴/۵۷	۵/۰۰	۵/۵۶	۴/۸۹	۶/۶۲	۴/۵۴	۵/۱۵	۶/۲۹	۵/۱۹	۴/۶۸	۵/۴۸	۴/۸۹	۶/۳۴	۵/۸۲	۳/۷۵	۴/۸۸	۶/۹۵	۵/۳۹	۵/۹۳	۴/۲۶	۴/۴۶	۵/۷۶	۶/۰۱	۶/۵۳	۷/۰۰	۷/۱۳	۶/۷۱	۶/۶۱	۸/۴۶	تولید کالاهای غیراستاندارد...	
۵/۱۰	۳/۰۰	۳/۸۱	۵/۱۱	۲/۵۰	۴/۵۹	۴/۸۱	۳/۸۵	۴/۹۰	۶/۱۵	۴/۳۹	۳/۸۱	۵/۲۶	۳/۶۴	۶/۰۸	۴/۵۲	۶/۹۶	۵/۰۲	۶/۳۴	۵/۹۷	۴/۰۴	۶/۴۲	۵/۶۵	۴/۴۶	۶/۲۱	۶/۴۰	۵/۳۱	۷/۳۳	۶/۸۸	۷/۸۷	۵/۰۴	۵/۴۶	موانع تعرفه‌ای...	
۵/۰۴	۲/۷۵	۴/۶۴	۵/۴۳	۵/۷۵	۵/۱۵	۳/۱۳	۴/۱۲	۴/۵۳	۴/۶۸	۶/۶۵	۳/۵۳	۵/۱۱	۵/۴۱	۴/۴۷	۵/۸۱	۴/۰۴	۴/۸۱	۴/۰۱	۵/۶۶	۴/۸۰	۵/۱۷	۵/۲۱	۴/۵۴	۵/۵۷	۶/۹۳	۶/۰۰	۶/۳۳	۵/۸۴	۷/۵۸	۶/۵۲	۸/۰۰	عرضه کالاهای خارجی قاچاق ...	
۴/۹۷	۲/۲۵	۵/۱۵	۵/۴۲	۳/۵۰	۵/۰۷	۵/۲۴	۶/۶۱	۴/۴۳	۴/۶۷	۶/۶۱	۵/۵۳	۴/۰۵	۳/۹۶	۴/۷۷	۵/۲۷	۵/۲۰	۴/۸۲	۳/۴۱	۴/۱۴	۵/۱۳	۴/۷۵	۴/۷۶	۶/۲۷	۶/۰۹	۷/۵۹	۵/۷۴	۶/۶۷	۶/۵۱	۵/۳۵	۷/۰۳	۹/۰۰	ضعف نظام توزیع...	
۴/۷۷	۳/۷۵	۴/۷۰	۳/۸۸	۵/۰۰	۳/۷۸	۴/۰۸	۵/۳۷	۴/۱۸	۴/۶۵	۵/۹۲	۴/۵۳	۵/۰۳	۴/۰۹	۴/۶۹	۵/۸۱	۴/۹۴	۴/۰۴	۵/۱۰	۵/۹۸	۳/۳۹	۵/۷۰	۴/۸۸	۴/۲۷	۶/۷۳	۵/۹۲	۵/۳۱	۶/۶۷	۶/۲۵	۶/۵۸	۴/۷۷	۶/۵۶	تمایل مردم به خرید کالاهای خارجی	
۴/۵۴	۳/۵۰	۳/۹۴	۳/۲۸	۳/۰۰	۴/۳۶	۴/۰۶	۲/۵۱	۴/۴۳	۵/۰۱	۵/۸۲	۶/۴۳	۴/۶۸	۴/۰۴	۴/۷۸	۳/۷۸	۴/۱۱	۳/۳۳	۵/۱۵	۶/۱۲	۴/۰۹	۶/۰۵	۵/۵۳	۴/۰۰	۶/۲۰	۷/۴۷	۶/۴۱	۳/۳۳	۴/۴۶	۶/۱۳	۵/۸۰	۴/۷۴	تعرفه پایین کالاهای وارداتی ...	
۴/۳۰	۰/۷۵	۴/۱۷	۴/۳۰	۴/۰۰	۴/۵۷	۳/۷۱	۵/۵۵	۴/۲۲	۵/۳۱	۲/۷۶	۳/۶۵	۳/۷۳	۴/۴۲	۲/۶۳	۳/۰۲	۴/۳۶	۴/۶۳	۳/۸۶	۳/۹۳	۴/۴۴	۴/۴۵	۵/۰۹	۶/۲۷	۶/۸۵	۷/۰۵	۵/۶۲	۶/۶۷	۵/۶۷	۵/۰۰	۴/۸۳	۴/۷۳	ضعف زیرساخت‌های حمل و نقل	
۳/۱۹	۰/۷۵	۲/۵۱	۴/۰۴	۲/۰۰	۳/۲۸	۴/۲۹	۱/۷۹	۲/۸۸	۲/۴۹	۲/۴۵	۲/۴۶	۳/۸۷	۳/۲۴	۲/۵۵	۲/۶۶	۳/۳۶	۳/۵۰	۳/۰۷	۳/۶۹	۴/۰۴	۳/۶۱	۴/۶۷	۵/۷۳	۲/۵۹	۳/۸۸	۴/۶۱	۶/۳۳	۴/۱۶	۳/۹۷	۴/۹۷	۴/۵۴	ضعف زیرساخت‌های تأمین برق	
۵/۷۰	۴/۱۸	۴/۵۰	۴/۹۶	۴/۹۶	۵/۱۲	۵/۳۹	۵/۴۰	۵/۴۳	۵/۶۱	۵/۶۲	۵/۶۴	۵/۶۵	۵/۶۷	۵/۷۱	۵/۸۲	۵/۸۶	۵/۸۹	۵/۹۱	۵/۹۵	۵/۹۷	۶/۰۲	۶/۰۸	۶/۱۰	۶/۱۸	۶/۲۴	۶/۳۴	۶/۴۶	۶/۶۳	۶/۶۶	۶/۷۱	۶/۹۶	برآیند ارزیابی تشکل‌ها (میانگین وزنی کل)	

نمودار ۲. میانگین ارزیابی مؤلفه‌های محیط کسب‌وکار به تفکیک استان‌ها در پاییز ۱۳۹۱

نتایج پایش محیط کسب‌وکار در پاییز ۱۳۹۱ چه می‌گوید؟^۱

بی‌ثباتی و نااطمینانی

ارزیابی تشکل‌های اقتصادی مشارکت‌کننده در این مطالعه نشان می‌دهد آنها مجموعاً مؤلفه‌های مربوط به بی‌ثباتی در اقتصاد در پاییز ۱۳۹۱ را نامساعدتر ارزیابی کرده‌اند. در همه مؤلفه‌هایی که بدتر ارزیابی شده‌اند، ویژگی «بی‌ثباتی و نااطمینانی» وجود دارد از بی‌ثباتی قیمت مواد اولیه گرفته تا پدیده تحریم (با ضربه‌های نامعلوم و در حال افزایشی که وارد می‌کند) و نیز بی‌ثباتی قوانین و مقررات و همچنین دخالت‌های غیر قابل پیش‌بینی و صلاح‌دیدهای نهادهای حکومتی در امر قیمتگذاری محصولات بنگاه‌ها و پدیده فساد مالی که مشخص نمی‌کند چقدر هزینه بر هر بنگاه تحمیل خواهد کرد. جملگی محیطی پرابهام و نامشخص برای فعالیت بنگاه‌ها ایجاد کرده است.

اثر تورم بالا و ثبات نرخ سودبانکی

وضعیت تورم بالای ۳۰ درصد در پاییز ۱۳۹۱ و افزایش بی‌رویه قیمت کالاها که در مورد برخی کالاها و مواد اولیه خاص تا ۲۰۰ درصد هم رسید، باعث شده تشکل‌های اقتصادی مشارکت‌کننده در این مطالعه، مؤلفه «بی‌ثباتی در قیمت‌های اولیه» را مشابه تابستان ۱۳۹۱ بدترین عامل در اداره

۱. برآیند نظرات اساتید و مشاوران علمی این مطالعه، خانم‌ها و آقایان: فتح‌الله تار، جعفر خیرخواهان، محسن رنایی، رویا طباطبایی، علی نصیری اقدم.

بنگاهها در پاییز ۱۳۹۱ ارزیابی کنند. تشدید تورم در کنار تثبیت نرخ سود بانکی باعث گسترش فاصله بین نرخ تورم و نرخ اسمی سود بانکی شده و نرخ واقعی سود بانکی را منفی ساخته و در نتیجه دریافت تسهیلات از بانکها را برای بنگاهها سودآورتر کرده است. با عرضه نسبتاً ثابت تسهیلات بانکی و یا کاهش قدرت اعتباردهی بانکها، رقابت بنگاهها برای دریافت این تسهیلات بیشتر و تنگتر شده است و به همین علت در این مطالعه طی فصول مختلف، «مشکل دریافت تسهیلات از بانکها» همچنان یکی از بدترین مؤلفهها در اداره بنگاهها ارزیابی شده است.

نتایج عادت به تسهیلات ارزان

در طول سالهای گذشته به ویژه در سالهایی که درآمدهای نفتی به وفور وجود داشت، بنگاههای ایرانی به دریافت تسهیلات اعتباری ارزانقیمت و یارانه‌ای عادت داده شده‌اند. این مسئله باعث شده در دوره‌هایی نظیر فصول اخیر که به دلایل مختلف توان نظام بانکی برای تأمین مالی تولید کاهش یافته، تشکلهای اقتصادی و بنگاههای کشور یکی از مشکلات اصلی خود را عدم تأمین منابع مالی ذکر کنند. این موضوع در شرایطی جالب می‌شود که به یاد بیاوریم گاهی مدیران بنگاهها منابع ارزانقیمت دریافتی از نظام بانکی را به جای اجرای طرح تعهد داده شده در قراردادشان با بانک، صرف فعالیت‌های کم‌ریسک‌تر و پرسودتر نظیر واردات، سوداگری مسکن و سفته‌بازی طلا و ارز کرده‌اند.

کاهش اهمیت نسبی مؤلفه‌های تأمین اجتماعی و تعطیلات

نتایج گزارش پایش محیط کسب‌وکار ایران در پاییز ۱۳۹۱ نشان می‌دهد مؤلفه‌هایی «چون نرخ بالای تأمین اجتماعی» و «زیاد بودن تعطیلات رسمی» اولویت خود را به عنوان مشکل از دست داده‌اند که این موضوع قابل توجه، می‌تواند به دلیل حاد شدن وضعیت سایر مؤلفه‌ها نظیر بی‌ثباتی اقتصادی یا تأمین مالی باشد.

سازگاری نسبی تشکلهای و بنگاهها با تحریم‌های بین‌المللی

با وجود تشدید تحریم‌های بین‌المللی در ماه‌های منتهی به پاییز ۱۳۹۱، به نظر می‌رسد که بنگاههای کشور توانسته‌اند تا حدودی خود را با شرایط جدید وفق دهند و در نتیجه ارزیابی تشکلهای از این مؤلفه، در طی چهار فصل گذشته از رتبه سوم بدتر نشده است. شاید این مسئله مطرح شود که با اینکه مؤلفه تحریم در رتبه سوم ثابت باقی مانده است، ولی اثر خود را در بدتر شدن وضعیت مؤلفه بی‌ثباتی قیمت‌ها نشان داده است و به بیان دیگر اثر مخرب تحریم عامل اصلی بی‌ثباتی قیمت‌ها بوده است. ولی این تحلیل با نگاهی به نتایج پاسخ سؤال ویژه پاییز ۱۳۹۱ درست به نظر نمی‌رسد زیرا ۶۸ درصد تشکلهای اقتصادی در پاسخ به سؤال عامل اصلی بی‌ثباتی اخیر قیمت‌ها، «سوءمدیریت داخلی» را عامل اصلی بی‌ثباتی قیمت‌ها دانسته‌اند.

کاهش اخلاص مؤلفه بیمه نیروی انسانی در اداره بنگاه‌ها

ارزیابی تشکل‌های اقتصادی مشارکت‌کننده در این مطالعه از نقش بیمه اجباری نیروی انسانی در اداره بنگاه‌ها نشان می‌دهد این تشکل‌ها طی دو سال اخیر به تدریج این مؤلفه را بهتر ارزیابی کرده‌اند و مجموعاً در پاییز و تابستان ۱۳۹۱ اخلاص این مؤلفه در اداره بنگاه‌هایشان را نسبت به فصول قبل کمتر ارزیابی کرده‌اند. شاید دلیل این ارزیابی این باشد که بنگاه‌ها از تعداد نیروی انسانی خود کاسته باشند و یا سهم هزینه نیروی کار در هزینه کل بنگاه‌ها کاهش یافته است که باعث شده رتبه بیمه اجباری از ۲ (پاییز ۱۳۹۰) به ۸ (پاییز ۱۳۹۱) کاهش یابد.

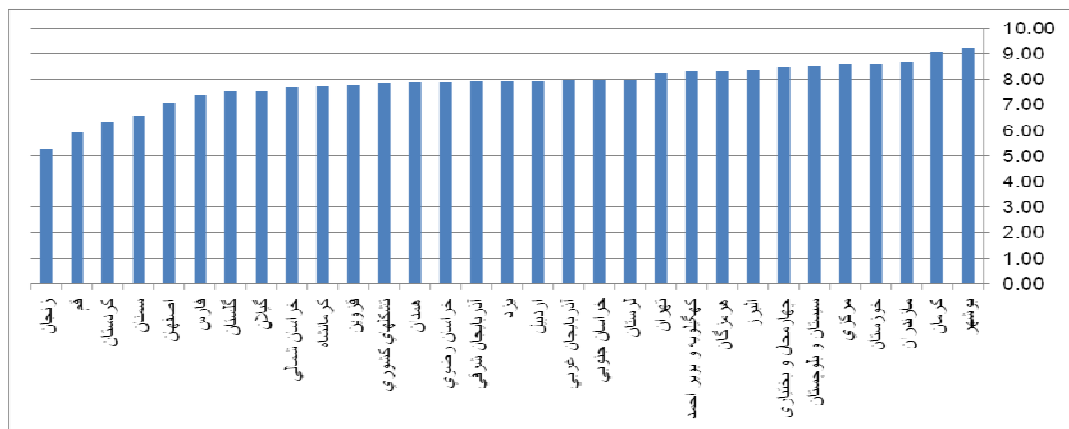
ثبات مؤلفه‌هایی که ارزیابی بهتری دارند

مانند فصول قبل، در پاییز ۱۳۹۱ نیز مؤلفه‌های مرتبط با «ضعف زیرساخت‌های حمل‌ونقل» و «ضعف زیرساخت‌های برق» به سایر مؤلفه‌ها بهتر ارزیابی شده‌اند. نکته قابل ملاحظه اینکه، ارزیابی تشکل‌های مشارکت‌کننده در این مطالعات از این مؤلفه‌ها تقریباً در تمامی ۹ فصل از پاییز ۱۳۸۹ لغایت پاییز ۱۳۹۱، بدون تغییر باقی مانده‌اند. از این نتایج می‌توان استنتاج گزارش‌های قبل را با قوت بیشتری تکرار کرد که مشکلات اصلی کسب‌وکار در ایران، نه در ضعف زیرساخت‌های فیزیکی، بلکه در سایر زیرساخت‌های نرم توسعه است یعنی مؤلفه‌هایی که به امنیت سرمایه‌گذاری، تضمین‌های حقوق مالکیت و حاکمیت قانون در محیط کسب‌وکار مرتبط هستند.

تحلیل ارزیابی تشکل‌ها از منظر استانی

۱. در پاییز ۱۳۹۱ مشابه فصول دیگر بین استان‌های کشور تمایزات قابل توجهی وجود دارد. برای بی‌ثباتی در قیمت مواد اولیه که در اکثر استان‌ها یکی از مؤلفه‌های منفی اثرگذار بر محیط کسب‌وکار تلقی می‌شوند در استان‌های زنجان و قم با نمره‌های به ترتیب ۵/۲۸ و ۵/۹۴ در مقابل میانگین وزنی این مؤلفه برابر با ۷/۹۵ از وضعیت متفاوتی برخوردارند. نمودار ۳ وضعیت مؤلفه بی‌ثباتی قیمت مواد اولیه را به تفکیک میانگین استانی نشان می‌دهد.

نمودار ۳. میانگین استانی مؤلفه «بی‌ثباتی قیمت مواد اولیه» (به ترتیب ارزیابی نامطلوب) در پاییز ۱۳۹۱

۲. مؤلفه مشکل «دریافت تسهیلات از بانکها» که برای برخی از استان‌ها از بدترین مؤلفه‌ها می‌باشند از جمله استان‌های خراسان رضوی، البرز، لرستان، خوزستان و تهران با نمره‌های به‌ترتیب برابر با ۸/۹۱، ۸/۳۶، ۸/۳۶، ۸/۳۶ و ۸/۳۵ و در برخی از استان‌ها از جمله سمنان و چهارمحال و بختیاری به‌ترتیب با نمره‌های ۵/۶۴ و ۵/۰، جزء چند مؤلفه اصلی مخرب بر محیط کسب‌وکار تلقی نمی‌شوند. بنابراین تفاوت در زمینه مؤلفه‌های محیط کسب‌وکار در استان‌های کشور در پاییز ۱۳۹۱ لاقلاً در تعدادی از مؤلفه‌ها قابل توجه است.

۳. در مورد مؤلفه‌هایی که ارزیابی تشکلهای مشارکت‌کننده در این مطالعه از استان‌های مختلف پراکندگی بالایی دارند (مانند مؤلفه عرضه کالاهای قاچاق که در استان‌های مختلف بین ۲/۷۵ تا ۸ ارزیابی شده است) می‌توان حدس زد چنین مؤلفه‌ای، برای برخی استان‌ها مشکلی حادثتر و برای برخی مشکل کمتری ایجاد کرده است و در برخی مؤلفه‌ها که واریانس (پراکندگی) ارزیابی استان‌ها کم است (مانند مؤلفه «اعمال تحریم‌های بین‌المللی» که بین ۵/۵۶ تا حدود ۸ ارزیابی شده است)، می‌توان از هم‌فکری و هماهنگی بیشتر بین پاسخ‌دهندگان نتیجه گرفت این مؤلفه در استان‌های کشور به‌طور فراگیری در اداره بنگاه‌ها اخلاص ایجاد کرده است.

سؤال: آیا مشکلات کسب‌وکارها وضعیت پایدارتری پیدا کرده‌اند؟

نتایج ارزیابی تشکلهای مشارکت‌کننده در این مطالعه سؤالات جدیدی ایجاد می‌کند که پاسخ به آنها به اطلاعات میدانی و تحلیل عمیق‌تری نیاز دارد و در عین حال، پاسخ به این سؤالات می‌تواند در سیاستگذاری کلان کشور مفید باشد. برای مثال در ارزیابی دو فصل اخیر (تابستان و پاییز ۱۳۹۱) اختلاف رتبه مؤلفه‌ها به تدریج کم شده است در حالی که اختلاف رتبه یک مؤلفه در طول زمان در گزارش‌های اولیه بیشتر بوده است. آیا این یافته به معنی دقیق‌تر شدن رتبه‌بندی ذهنی فعالان اقتصادی است و یا مشکلات وضعیت پایدارتری پیدا کرده‌اند؟

یادآوری می‌شود گروه مطالعات محیط کسب‌وکار در مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی در حال جمع‌آوری شاخص‌های کمی مرتبط با مؤلفه‌های این مطالعه و روزآمدسازی مؤلفه‌های ملی محیط کسب‌وکار است تا هر فصل اطلاعات هرچه دقیق‌تری در اختیار سیاستگذاران کشور قرار گیرد. از صاحب‌نظران ارجمند دعوت می‌شود پژوهشگران این گروه مطالعاتی را از نظرات خود بهره‌مند سازند.

تحلیل نتایج پایش محیط کسب و کار به تفکیک بخش‌های اقتصادی

درباره تفاوت ارزیابی مؤلفه‌های محیط کسب و کار توسط تشکل‌های اقتصادی به تفکیک سه بخش خدمات، صنعت و کشاورزی در فصول پاییز ۱۳۸۹ تا پاییز ۱۳۹۱ می‌توان گفت که در اکثر مؤلفه‌ها تفاوت بین بخش‌ها قابل توجه نمی‌باشد. (به جدول ۴ توجه کنید) برای مثال در پاییز ۱۳۹۱ که بی‌ثباتی در قیمت مواد اولیه به‌عنوان یکی از مخرب‌ترین عوامل بر محیط کسب و کار شناخته می‌شود، این وضعیت در سه بخش اقتصادی خدمات، صنعت و کشاورزی به‌ترتیب با نمره‌های ۷/۸۷، ۸/۳۰ و ۸/۰۹ دیده می‌شود. همچنین در خصوص مشکل دریافت تسهیلات از بانک‌ها در سه بخش ذکر شده به‌ترتیب با نمره‌های ۷/۶۰، ۷/۶۹ و ۷/۹۶ این وضعیت مشابه است. البته در خصوص بعضی از مؤلفه‌ها مثل اعمال تحریم‌های بین‌المللی علیه کشورمان به‌نظر می‌رسد از نظر تشکل‌های مشارکت‌کننده در این مطالعه این مشکل بیشترین آسیب را به بخش صنعت و کمترین آسیب را به بخش کشاورزی زده است به‌طوری که بخش‌های خدمات، صنعت و کشاورزی به‌ترتیب با نمره‌های ۷/۱۰، ۷/۲۴، ۶/۴۸ گویای این واقعیت می‌باشند.

به هر حال بجز استثنائات یا مواردی خاص مربوط به یک بخش نظیر «بی‌تعهدی شرکت‌ها و مؤسسات دولتی به پرداخت به موقع بدهی خود به پیمانکاران» و «تولید کالاهای غیراستاندارد تقلبی و عرضه نسبتاً بدون محدودیت آن به بازار» که در بخش کشاورزی به‌طور جدی مشکل‌آفرین نیست و یا «عرضه کالاهای خارجی قاچاق در بازار داخلی» که مشکل بخش خدمات است و نه بخش کشاورزی و در مقابل «ضعف نظام توزیع و مشکلات رساندن محصول به دست مصرف‌کننده» و «قیمتگذاری غیرمنطقی محصولات تولیدی توسط دولت و نهادهای حکومتی» که اهمیت بیشتری برای بخش کشاورزی دارد، در مابقی مؤلفه‌ها ارزیابی تشکل‌های مشارکت‌کننده در این مطالعه از مؤلفه‌های محیط کسب و کار در بخش‌های ۳گانه اقتصادی تقریباً مشابه است.

جدول ۴. ارزیابی تشکل‌های اقتصادی مشارکت‌کننده از مؤلفه‌های محیط کسب‌وکار در فصول گذشته به تفکیک بخش‌های اقتصادی

پاییز ۱۳۸۹			پاییز ۱۳۹۰			زمستان ۱۳۹۰			بهار ۱۳۹۱			تابستان ۱۳۹۱			پاییز ۱۳۹۱			تعداد تشکل بخش‌ها مؤلفه‌ها
۱۹۰			۲۵۱			۲۰۹			۲۶۹			۳۰۱			۲۸۵			
کشاورزی	صنعت	خدمات	کشاورزی	صنعت	خدمات	کشاورزی	صنعت	خدمات	کشاورزی	صنعت	خدمات	کشاورزی	صنعت	خدمات	کشاورزی	صنعت	خدمات	
۲۱	۷۶	۹۳	۳۲	۶۳	۱۵۶	۱۷	۷۱	۱۱۲	۱۴	۱۲۵	۱۳۱	۲۵	۱۰۵	۱۷۱	۲۳	۱۰۸	۱۵۲	تعدادتشکل‌های مشارکت‌کننده به تفکیک بخش
۷/۴۵	۷/۳۳	۷/۱۲	۷/۰۱	۶/۷۷	۷/۷۲	۸/۲۶	۷/۹۷	۷/۴۹	۷/۶۹	۷/۶۰	۷/۷۶	۸/۰۸۳	۸/۶۹۵	۸/۱۴۳	۸/۰۹	۸/۳۰	۷/۸۷	بی‌ثباتی در قیمت مواد اولیه
۸/۱۰	۸/۸۶	۸/۷۹	۷/۶۸	۷/۹۲	۸/۱۰	۸/۳۲	۸/۰۰	۷/۸۰	۷/۷۱	۸/۰۹	۷/۷۴	۷/۸۲۶	۸/۰۲۱	۷/۷۳۹	۷/۹۶	۷/۶۹	۷/۶۰	مشکل دریافت تسهیلات از بانک‌ها
۶/۴۵	۶/۵۷	۶/۶۵	۶/۲۱	۶/۲۰	۷/۴۱	۶/۷۷	۷/۵۱	۶/۵۸	۷/۰۷	۶/۸۴	۶/۶۶	۷/۲۸۰	۷/۲۶۱	۷/۱۹۶	۶/۴۸	۷/۲۴	۷/۱۰	اعمال تحریم‌های بین‌المللی علیه کشورمان
۷/۳۶	۸/۲۱	۷/۷۵	۶/۶۶	۶/۹۵	۷/۸۵	۷/۱۵	۷/۶۰	۶/۶۷	۷/۶۴	۷/۳۵	۶/۵۴	۷/۰۴۳	۷/۵۷۵	۶/۸۳۴	۷/۷۴	۷/۲۸	۶/۸۷	ضعف بازار سرمایه در تأمین مالی تولید و نرخ بالای تأمین سرمایه از بازار غیررسمی
۶/۰۲	۶/۴۲	۵/۷۶	۶/۲۳	۶/۸۳	۷/۲۴	۶/۶۷	۶/۶۵	۶/۵۰	۷/۳۸	۶/۴۸	۶/۴۹	۶/۵۶۵	۷/۰۱۰	۷/۳۴۰	-	-	-	تثبیت نرخ ارز با وجود تورم در داخل و ثبات قیمت‌ها در بازارهای هدف
۷/۲۷	۶/۷۰	۶/۹۴	۶/۳۰	۷/۲۴	۶/۵۱	۶/۱۵	۶/۲۵	۶/۱۶	۵/۷۱	۶/۵۹	۶/۱۶	۶/۶۳۶	۶/۵۲۶	۶/۶۵۸	۶/۹۶	۶/۹۳	۶/۶۵	بی‌ثباتی قوانین و مقررات مربوط به تولید و سرمایه‌گذاری
۷/۵۷	۶/۱۷	۷/۰۰	۶/۳۵	۷/۱۶	۶/۲۷	۶/۸۳	۶/۷۵	۶/۲۹	۷/۳۶	۶/۷۰	۶/۵۸	۶/۵۶۵	۶/۲۲۰	۶/۶۵۸	۷/۹۵	۶/۳۳	۶/۴۶	قیمتگذاری غیرمنطقی محصولات تولیدی توسط دولت و نهادهای حکومتی
۶/۲۳	۶/۳۶	۷/۶۶	۶/۷۸	۶/۲۵	۶/۳۳	۶/۲۹	۵/۹۵	۶/۲۱	۶/۳۳	۶/۴۶	۶/۷۵	۶/۴۰۹	۵/۹۳۳	۶/۷۶۲	۶/۱۶	۶/۱۶	۶/۶۵	وجود مفاسد اقتصادی در دستگاه‌های حکومتی
۸/۱۰	۷/۶۹	۸/۲۷	۷/۳۵	۶/۶۵	۶/۷۳	۶/۶۵	۶/۷۵	۶/۸۶	۶/۲۱	۶/۷۱	۷/۲۱	۶/۶۲۵	۶/۳۴۰	۶/۷۱۴	۶/۳۹	۶/۰۰	۶/۵۰	نرخ بالای بیمه اجباری نیروی انسانی
۶/۷۶	۷/۰۷	۷/۸۲	۶/۸۳	۷/۰۸	۷/۲۲	۵/۶۵	۶/۸۷	۶/۶۸	۶/۰۰	۶/۶۵	۶/۶۱	۵/۷۰۸	۶/۷۹۶	۶/۸۳۱	۵/۹۵	۶/۳۱	۷/۰۲	بی‌تعهدی شرکت‌ها و مؤسسات دولتی به پرداخت به موقع بدهی خود به پیمانکاران
۶/۷۵	۷/۷۲	۷/۴۱	۵/۸۳	۵/۵۹	۶/۶۴	۵/۶۷	۵/۸۸	۵/۳۹	۵/۵۷	۶/۲۰	۵/۶۰	۴/۸۰۰	۶/۱۳۵	۵/۹۲۶	۵/۵۵	۵/۹۰	۵/۷۶	زیاد بودن تعطیلات رسمی
۶/۶۹	۶/۷۲	۷/۲۴	۶/۱۲	۵/۸۸	۵/۸۹	۶/۲۰	۵/۸۶	۵/۹۷	۶/۶۴	۵/۹۲	۶/۳۶	۵/۹۵۷	۵/۴۸۹	۶/۱۰۲	۵/۸۷	۵/۵۳	۵/۹۴	محدودیت قانون کار در تعدیل و جابجایی نیروی کار
۶/۲۹	۶/۷۸	۶/۸۳	۶/۲۴	۶/۰۶	۵/۹۶	۵/۹۴	۵/۳۹	۶/۱۰	۵/۶۴	۵/۷۵	۵/۷۳	۴/۸۲۶	۵/۴۲۶	۵/۸۹۹	۶/۱۰	۵/۳۵	۶/۰۲	ضعف داسراها در رسیدگی مؤثر به شکایات‌ها و اجبار طرف‌های قرارداد به انجام تعهدات
۶/۶۸	۶/۸۲	۶/۲۲	۶/۱۰	۵/۷۴	۶/۱۹	۶/۰۰	۶/۱۵	۵/۹۹	۶/۰۰	۵/۸۵	۵/۶۴	۵/۸۷۵	۵/۸۳۳	۵/۷۸۹	۵/۳۲	۶/۰۴	۵/۷۷	برگشت چک‌های مشتریان و همکاران
۶/۵۹	۶/۴۸	۶/۶۹	۶/۲۰	۵/۶۹	۵/۹۵	۴/۵۰	۵/۶۷	۶/۵۵	۴/۷۵	۵/۹۶	۶/۰۶	۴/۲۳۸	۵/۱۲۱	۵/۹۵۳	۴/۴۷	۵/۱۴	۵/۹۷	تولید کالاهای غیراستاندارد، تقلبی و عرضه نسبتاً بدون محدودیت آن به بازار
۵/۹۵	۶/۲۰	۶/۵۷	۵/۸۵	۵/۷۸	۶/۳۸	۴/۷۳	۵/۶۵	۶/۱۱	۶/۰۸	۵/۸۵	۵/۹۹	۴/۳۸۱	۴/۷۵۳	۵/۶۲۷	۴/۸۸	۴/۹۶	۵/۶۶	عرضه کالاهای خارجی قاچاق در بازار داخلی
۶/۹۷	۵/۴۶	۵/۶۶	۵/۴۷	۵/۸۰	۵/۷۸	۵/۲۷	۵/۵۸	۵/۵۳	۵/۵۸	۵/۹۷	۵/۹۰	۵/۴۰۹	۵/۲۸۹	۵/۷۴۳	۶/۶۵	۶/۱۰	۵/۸۹	موانع تعرفه‌های صادرات محصولات و واردات مواد اولیه
۵/۴۹	۶/۳۶	۶/۸۴	۵/۶۶	۵/۷۲	۶/۶۸	۵/۵۰	۵/۶۸	۵/۷۲	۴/۹۲	۵/۸۴	۵/۷۰	۴/۳۰۴	۵/۱۱۰	۵/۴۱۴	۵/۴۷	۵/۱۲	۵/۴۳	تعرفه پایین کالاهای وارداتی و رقابت غیرمنصفانه محصولات رقیب خارجی در بازار
۵/۳۸	۵/۴۸	۵/۴۹	۴/۹۹	۶/۰۷	۴/۷۵	۵/۳۷	۴/۱۸	۵/۱۹	۶/۶۴	۴/۸۵	۵/۳۵	۵/۴۵۸	۴/۲۸۷	۵/۱۴۴	۶/۰۵	۴/۶۴	۵/۵۸	ضعف نظام توزیع و مشکلات رساندن محصول به دست مصرف‌کننده
۵/۱۰	۵/۵۵	۵/۸۹	۵/۵۶	۴/۷۱	۵/۳۳	۴/۷۳	۵/۱۷	۵/۸۸	۵/۳۸	۵/۲۵	۵/۴۳	۴/۰۹۵	۴/۶۸۵	۵/۴۷۳	۳/۸۹	۴/۶۴	۵/۵۸	تمایل مردم به خرید کالاهای خارجی و تقاضای کم برای محصولات ایرانی مشابه
۵/۴۶	۵/۵۴	۵/۷۷	۴/۹۸	۵/۳۰	۵/۰۶	۴/۲۸	۴/۹۰	۴/۹۱	۵/۳۱	۴/۷۲	۵/۱۷	۵/۳۸۱	۴/۳۹۴	۴/۹۲۶	۴/۹۰	۴/۳۴	۵/۰۳	ضعف زیرساخت‌های حمل‌ونقل
۴/۷۵	۴/۸۶	۴/۷۷	۴/۰۰	۵/۰۷	۴/۹۲	۳/۹۴	۴/۱۶	۳/۵۶	۴/۷۵	۴/۱۸	۴/۰۴	۳/۶۹۶	۳/۷۶۶	۳/۸۵۴	۳/۶۳	۳/۵۵	۳/۹۷	ضعف زیرساخت‌های تأمین برق
۶/۵۱	۶/۶۱	۶/۷۲	۶/۱۱	۶/۲۰	۶/۴۰	۵/۹۵	۶/۱۲	۶/۱۰	۶/۲۰	۶/۱۷	۶/۱۵	۵/۷۸۰	۶/۲۱۵	۶/۲۱۵	۶/۰۲	۵/۸۸	۶/۱۶	برآیند ارزیابی تشکل‌ها (میانگین وزنی کل)

سؤالات ویژه پاییز ۱۳۹۱

در هریک از پرسشنامه‌های فصلی این مطالعه، یک یا دو یا سه سؤال درباره مسائل روز محیط کسب‌وکار سؤال می‌شود. در پرسشنامه پاییز ۱۳۹۱، سه سؤال چند گزینه‌ای ارائه شده بود که سؤالات و میانگین پاسخ‌های تشکل‌های مشارکت‌کننده در این مطالعه به شرح زیر است:

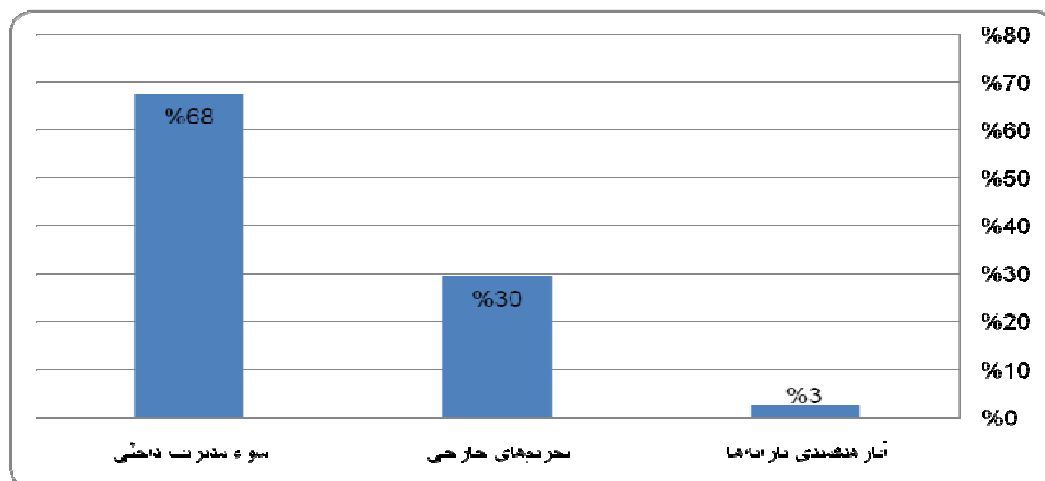
سؤال ۱. به نظر شما در پاییز ۱۳۹۱ مهمترین عامل بی‌ثباتی قیمت‌ها در کشورمان کدام عامل بوده است؟ (درصد پاسخ‌ها)

گزینه ۱. آثار هدمندی یارانه‌ها

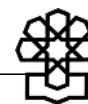
گزینه ۲. تحریم‌های خارجی

گزینه ۳. سوءمدیریت داخلی

سؤال ۱. به نظر شما در پاییز ۱۳۹۱ مهمترین عامل بی‌ثباتی قیمت‌ها در کشورمان کدام عامل بوده است؟

همان‌طور که نشان داده شده است، ۶۸ درصد تشکل‌های اقتصادی مشارکت‌کننده در این پایش، عامل اصلی بی‌ثباتی قیمت مواد اولیه را سوءمدیریت داخلی دانسته‌اند. به طوری که براساس ارزیابی تشکل‌های اقتصادی مشارکت‌کننده درجه تأثیرگذاری سوءمدیریت داخلی در بی‌ثباتی قیمت‌ها نسبت به تحریم‌های خارجی بیش از دو برابر است. براساس این ارزیابی، چنانچه مدیریت داخلی در مسئله قیمت‌ها درست عمل می‌کرد و شرایط را به نحو مطلوبی مدیریت می‌نمود، امکان کاهش آثار تحریم‌ها بر بی‌ثباتی قیمت‌ها به یک سطح حداقل وجود داشت، ولی نه تنها مدیریت داخلی به کمک کنترل و ثبات قیمت‌ها نیامد، بلکه خود عاملی برای افزایش بی‌ثباتی قیمت‌ها مبدل شد.

سؤال ۲. به نظر شما برای رقابت‌پذیری در تجارت خارجی و حمایت از تولید ملی، نرخ ارز (دلار) بهتر است به کدام گزینه زیر نزدیک‌تر باشد؟

گزینه ۱. کمتر از ۱۵۰۰ تومان

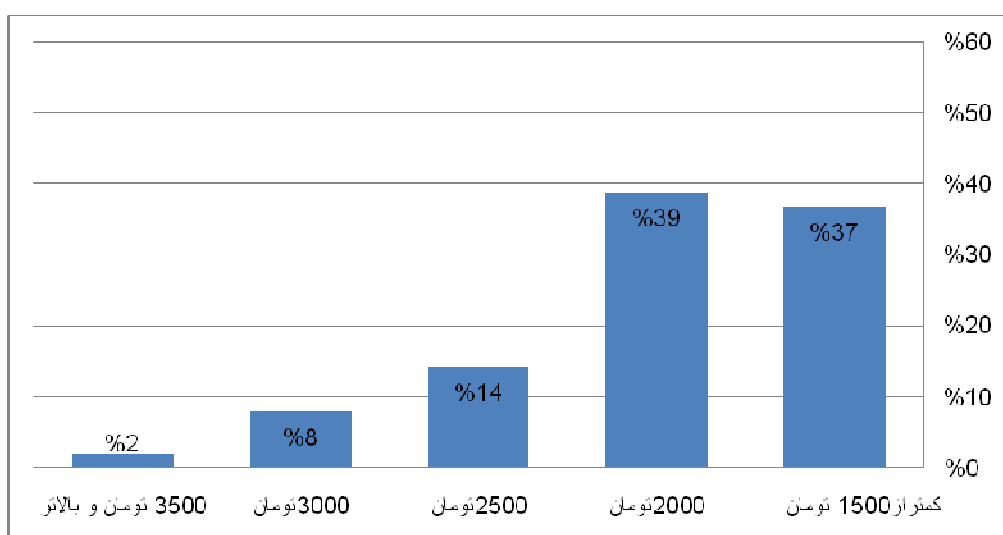
گزینه ۲. ۲۰۰۰ تومان

گزینه ۳. ۲۵۰۰ تومان

گزینه ۴. ۳۰۰۰ تومان

گزینه ۵. ۳۵۰۰ تومان و بالاتر

سؤال ۲. به نظر شما برای رقابت‌پذیری در تجارت خارجی و حمایت از تولید ملی، نرخ ارز (دلار) بهتر است به کدام گزینه زیر نزدیک‌تر باشد؟

در اقتصاد ایران طی یک سال گذشته شاهد افزایش بی‌سابقه نرخ ارز بازار بوده‌ایم که بخشی از آن ناشی از تغییر متغیرهای اساسی تعیین‌کننده نرخ ارز و بخشی نیز به خاطر تبلیغات سوء رسانه‌های دشمن در القای اثربخش تحریم‌ها و در نتیجه افزایش انتظارات مردم و فعالین اقتصادی از افزایش نرخ ارز و رشد و تقاضای سفته‌بازی ناشی از آن بوده است.

در پاسخ به سؤال نرخ ارز مناسب برای ارتقای رقابت‌پذیری و حمایت از تولید ملی، ۳۹ درصد تشکل‌های مشارکت‌کننده نرخ ۲۰۰۰ تومان را انتخاب کرده و ۳۷ درصد نیز کمتر از ۱۵۰۰ تومان که در مجموع می‌توان گفت ۷۶ درصد تشکل‌های اقتصادی مشارکت‌کننده در نظرسنجی، نرخ ارز مناسب را ۲۰۰۰ تومان و کمتر دانسته‌اند. البته تعیین نرخ ارز بهینه در اقتصاد به متغیرهای زیادی

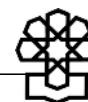
بستگی دارد و نتایج مطالعه مرکز پژوهش‌های مجلس^۱ نیز نشان می‌دهد که نرخ ارز تعادلی اقتصاد ایران تابعی از روند بلندمدت متغیرهای اساسی شامل خالص دارایی‌های خارجی بانک مرکزی (نسبت به GDP)، مخارج دولت (نسبت به GDP)، بهره‌وری (تولید ناخالص داخلی سرانه) و مازاد تراز تجاری (نسبت به GDP) است.

نتایج مطالعه مرکز پژوهش‌ها نشان می‌دهد که نرخ ارز تعادلی اقتصاد ایران مقداری بین نرخ ارز رسمی و نرخ ارز بازار است. اگر چه با توجه به متغیر بودن مقادیر متغیرهای اساسی فوق نمی‌توان قضاوت قطعی در خصوص نرخ ارز (دلار) تعادلی اقتصاد ایران کرد، نتایج نظرسنجی از ۲۸۵ تشکل اقتصادی کشور در پاییز ۱۳۹۱ نشان می‌دهد که این نرخ برای فصل‌های دوم و سوم سال ۱۳۹۱ باید رقمی بین ۱۵۰۰۰ و ۲۰۰۰۰ ریال باشد. این مسئله نقش اساسی متغیرهای کوتاه‌مدت و به‌خصوص انتظارات و سفته‌بازی در تعیین نرخ ارز را نشان می‌دهد. با این حال بانک مرکزی باید علاوه بر مدیریت بازار ارز در کوتاه‌مدت، در سیاستگذاری ارزی خود، نرخ‌های تعادلی بلندمدت را در نظر داشته باشد. در این صورت جهت‌گیری کلی بانک مرکزی برای تثبیت بازار ارز در کوتاه‌مدت و بلندمدت مشخص خواهد شد.

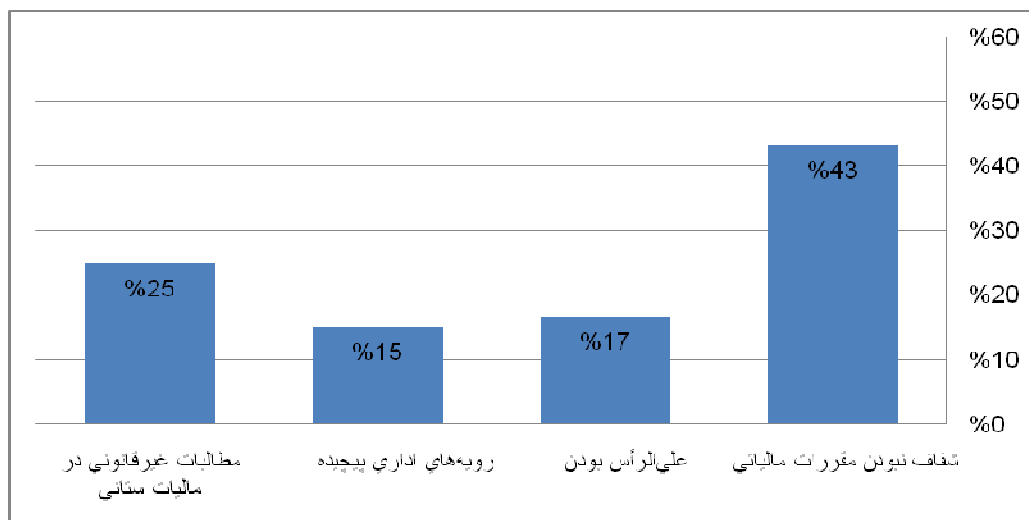
سؤال ۳. به نظر شما کدام یک از مشکلات زیر در بازبینی قانون مالیات‌های مستقیم باید مورد توجه بیشتر قرار گیرد؟

- گزینه ۱. شفاف نبودن مقررات مالیاتی
- گزینه ۲. علی‌الرأس بودن
- گزینه ۳. رویه‌های اداری پیچیده
- گزینه ۴. مطالبات غیرقانونی در مالیات‌ستانی

۱. بررسی عوامل تعیین‌کننده نرخ ارز تعادلی و ریشه یابی تحولات اخیر بازار ارز در اقتصاد ایران، مرکز پژوهش‌های مجلس، شماره مسلسل ۱۲۸۰۴، ۱۳۹۱.

سؤال ۳. به نظر شما کدام یک از مشکلات زیر در بازبینی قانون مالیات‌های مستقیم باید مورد توجه بیشتر قرار گیرد؟

در پاسخ به سؤال سوم، ۴۳ درصد از تشکلهای اقتصادی مشارکت‌کننده شفاف نبودن مقررات مالیاتی را به‌عنوان یکی از معضلات اصلی قانون مالیات‌های مستقیم دانسته‌اند که باید بیشتر مورد توجه قرار گیرد. با اختصاص ۲۵ درصد از پاسخ‌ها، معضل مطالبات و پرداخت‌های غیرقانونی در مالیات‌ستانی نیز در رتبه بعدی قرار گرفته است.

با توجه به ارائه لایحه اصلاح قانون مالیات‌های مستقیم مصوب ۱۳۶۶ و اصلاحات بعدی آن در آبان‌ماه ۱۳۹۱ به مجلس شورای اسلامی و در دستور کار قرار گرفتن در مجلس، ضروری است نکات زیر از منظر محیط کسب‌وکار مد نظر قرار گیرد:

۱. تقویت شفافیت نظام اطلاعات مالیاتی،
۲. حذف قوانین و مقررات غیرضرور و کاهش بار هزینه‌ای مقررات،
۳. برقراری ارتباط بر خط بین همه دستگاه‌های ذیربط با هدف به حداقل رساندن تعداد مراحل، زمان و هزینه پرداخت مالیات.

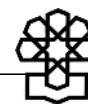
پیوست‌ها

پیوست ۱- فهرست اسامی ۲۸۵ تشکل اقتصادی مشارکت‌کننده برای تهیه گزارش پایش محیط

کسب‌وکار ایران در پاییز ۱۳۹۱

ملی

۱. خانه صنعت، معدن و تجارت جوانان ایران،
۲. انجمن صنایع لوازم خانگی ایران،
۳. انجمن مدیران صنایع ایران،
۴. انجمن صنفی تولیدکنندگان قارچ خوراکی،
۵. کانون کارفرمایی انجمن‌های صنفی دفاتر مشاوره شغلی و کاریابی‌های غیردولتی سراسر کشور،
۶. انجمن صنفی تولیدکنندگان تخم مرغ شناسنامه‌دار ایران،
۷. اتحادیه تعاونی‌های مصرف فرهنگیان ایران،
۸. اتحادیه مرکزی نظارت و هماهنگی تعاونی‌های مسکن،
۹. اتحادیه تعاونی‌های عشایری ایران،
۱۰. اتحادیه مرکزی تعاونی‌های مصرف کارگران ایران،
۱۱. انجمن شرکت‌های مهندسی و پیمانکاری نفت گاز و پتروشیمی،
۱۲. اتحادیه تولید و صادرات نساجی و پوشاک ایران،
۱۳. انجمن صنفی خودروسازان ایران،
۱۴. تعاونی فولاد علویجه،
۱۵. انجمن صنفی تولیدکنندگان رنگ و رزین ایران،
۱۶. اتحادیه سراسری تعاونی‌های فرش دستباف ایران،
۱۷. اتحادیه شرکت‌های تعاونی مسافربری کشور،
۱۸. شورای ملی زیتون ایران،
۱۹. انجمن صنایع پروفیل، در و پنجره ایران،
۲۰. انجمن صنفی کارخانجات صنعت ریخته‌گری ایران،
۲۱. اتحادیه سراسری تعاونی‌های تکثیر و پرورش و صادرات آبزیان ایران،
۲۲. انجمن صنفی تولیدکنندگان ورق کامپوزیت آلومینیم،
۲۳. سندیکای صنعت مخابرات ایران،
۲۴. اتحادیه حفاران غیرنفتی ایران،

۲۵. انجمن صنفی کارفرمایی افزودنی‌های صنایع غذایی ایران،
۲۶. اتحادیه مرکزی فرش دستباف روستایی ایران،
۲۷. اتحادیه اعتبار عسگریه خراسان،
۲۸. انجمن کارفرمایان صنایع چوب ایران،
۲۹. سندیکای قطعه‌سازان موتورسیکلت و دوچرخه،
۳۰. سندیکای تولیدکنندگان سرنگ و سرسوزن ایران،
۳۱. اتحادیه تعاونی‌های تولیدکنندگان فرآورده‌های لبنی ایران،
۳۲. انجمن تولیدکنندگان و صادرکنندگان مولیدن،
۳۳. اتحادیه سراسری تعاونی‌های مصرف کارکنان دولت،
۳۴. انجمن صنفی شرکت‌های حمل و نقل ریلی و خدمات وابسته،
۳۵. انجمن شرکت‌های راه‌سازی ایران،
۳۶. انجمن صنفی تولیدکنندگان شیرآلات بهداشتی ایران،
۳۷. اتحادیه تولیدکنندگان فرآورده‌های بهداشتی و صنعتی و آرایشی ایران،
۳۸. انجمن صنفی صنایع فرآورده‌های لبنی ایران،
۳۹. کانون طراحی مهندسی و طراحی مونتاژ ایران،
۴۰. انجمن آب‌های معدنی و آشامیدنی ایران،
۴۱. انجمن صنفی تولیدکنندگان کاشی و سرامیک کشور،
۴۲. انجمن صنایع سلولزی بهداشتی ایران،
۴۳. انجمن صادرکنندگان صنعتی، معدنی و خدمات مهندسی ایران،
۴۴. اتحادیه سراسری تعاونی‌های کشاورزی صنعت دامپروری کشور،
۴۵. کانون سراسری انجمن‌های صنفی کارفرمایی نمایندگان بیمه ایران،
۴۶. انجمن صنفی کارفرمایان صنایع فر و آلیاژ،
۴۷. سندیکای صاحبان صنایع داروهای انسانی ایران،
۴۸. انجمن صنایع طیور ایران،
۴۹. انجمن صنفی صنعت تایر ایران،
۵۰. انجمن صنایع تولیدکنندگان سموم،
۵۱. سندیکای تولیدکنندگان مواد دارویی، شیمیایی و بسته بندی دارویی،
۵۲. انجمن صنفی کارفرمایی آزمایشگاه‌های معتمد محیط زیست،
۵۳. اتحادیه ملی محصولات کشاورزی ایران،

۵۴. انجمن صادرکنندگان خدمات فنی و مهندسی ایران،
۵۵. سندیکای تولیدکنندگان لوله و پروفیل فولادی ایران،
۵۶. انجمن واردکنندگان فرآورده‌های بهداشتی آرایشی و عطریات ایران،
۵۷. انجمن صنایع چینی ایران،
۵۸. انجمن صنفی کارفرمایان مالکان کشتی،
۵۹. انجمن صنایع سرب و روی ایران،
۶۰. اتحادیه مرکزی تعاونی‌های کشاورزی دامداران ایران،
۶۱. اتحادیه صادرکنندگان زعفران ایران،
۶۲. انجمن شرکت‌های صنعت پخش،
۶۳. اتحادیه صادرکنندگان فرش ایران،
۶۴. اتحادیه صادرکنندگان آبزیان ایران،
۶۵. کنفدراسیون صادرات ایران،
۶۶. انجمن صنفی شرکت‌های اتوماسیون صنعتی ایران،
۶۷. سندیکای تولیدکنندگان کاغذ و مقوا،
۶۸. اتحادیه صادرکنندگان خدمات فنی مهندسی ایران،
۶۹. انجمن صنفی آردسازان ایران،
۷۰. انجمن صنفی کارفرمایان صنعت طلا و جواهر و نقره ایران،
۷۱. اتحادیه صادرکنندگان خشکبار ایران،
۷۲. اتحادیه سراسری شرکت‌های تعاونی صنعت مرغداران ایران،
۷۳. خانه معدن ایران،
۷۴. کانون سراسری پیمانکاران عمرانی ایران،
۷۵. انجمن صنایع چرم ایران،
۷۶. اتحادیه تولید و صادرکنندگان فرش ایران،
۷۷. سندیکای صنایع آسانسور و پله برقی ایران،
۷۸. خانه صنعت معدن و تجارت ایران،

اردبیل

۷۹. انجمن صنفی دندان‌سازان استان اردبیل،
۸۰. انجمن شرکت‌های ساختمانی و تأسیساتی استان اردبیل،

۸۱. کانون انجمن‌های صنفی آموزشگاه‌های آزاد فنی و حرفه‌ای استان اردبیل،

۸۲. اتاق بازرگانی، صنایع و معادن و کشاورزی اردبیل،

اصفهان

۸۳. انجمن صنفی داروخانه‌های دامپزشکی استان اصفهان،

۸۴. انجمن صنفی آزمایشگاه‌های فنی و مکانیک خاک استان اصفهان،

۸۵. کانون مدیران ماشین‌ساز صنایع فلزی استان اصفهان،

۸۶. انجمن صنفی صنایع قطعات خودرو نیرو محرکه شهرستان اصفهان،

۸۷. انجمن صنفی نمایندگان بیمه ایران استان اصفهان،

۸۸. انجمن مدیران صنایع استان اصفهان،

۸۹. اتاق تعاون استان اصفهان،

۹۰. انجمن صنفی مهندسان مشاور استان اصفهان،

۹۱. انجمن صنفی کارفرمایی هیئت امنای شهرک صنعتی استان اصفهان،

۹۲. انجمن صنفی کارفرمایان کارخانجات آردسازی استان اصفهان،

۹۳. خانه صنعت، معدن و تجارت اصفهان،

۹۴. انجمن صنفی نمایندگان بیمه توسعه استان اصفهان،

۹۵. انجمن صنفی شرکت‌ها و مؤسسات حمل‌ونقل کالای نجف‌آباد،

۹۶. انجمن صنفی کارفرمایان صنایع نساجی استان اصفهان،

آذربایجان شرقی

۹۷. کانون انجمن‌های صنفی آموزشگاه‌های فنی و حرفه‌ای استان آذربایجان شرقی،

۹۸. انجمن صنفی کارفرمایی شرکت‌های حمل‌ونقل کالای شهرستان شبستر،

۹۹. مجمع امور صنفی شهرستان تبریز،

۱۰۰. انجمن صنفی داروخانه‌داران استان آذربایجان شرقی،

۱۰۱. انجمن شرکت‌های ساختمانی و تأسیساتی آذربایجان شرقی،

۱۰۲. خانه صنعت و معدن استان آذربایجان شرقی،

۱۰۳. انجمن صنفی کارآفرینان برتر بخش صنعت استان آذربایجان شرقی،

۱۰۴. انجمن مدیران صنایع آذربایجان شرقی،

۱۰۵. اتاق تعاون استان آذربایجان شرقی،

۱۰۶. انجمن صنفی کارفرمایی معماران تجربی استان آذربایجان شرقی،

آذربایجان غربی

- ۱۰۷. انجمن صنفی مهندسان مشاور آذربایجان غربی،
- ۱۰۸. مجمع امور صنفی شهرستان ارومیه،
- ۱۰۹. اتاق تعاون استان آذربایجان غربی،
- ۱۱۰. خانه صنعت، معدن و تجارت ارومیه،
- ۱۱۱. اتاق بازرگانی صنایع، معادن و کشاورزی ارومیه،
- ۱۱۲. انجمن شرکت‌های ساختمانی و تأسیساتی استان آذربایجان غربی،

البرز

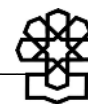
- ۱۱۳. انجمن صنفی تولیدکنندگان بتن آماده و قطعات بتنی استان البرز و غرب استان تهران،
- ۱۱۴. انجمن صنفی شرکت‌ها و مؤسسات حمل‌ونقل کالای داخلی کرج و حومه،
- ۱۱۵. انجمن صنفی صنایع دستی شهرستان کرج،

بوشهر

- ۱۱۶. مجمع امور صنفی بوشهر،
- ۱۱۷. انجمن شرکت‌ها و پیمانکاران عمرانی بوشهر،
- ۱۱۸. اتاق تعاون استان بوشهر،
- ۱۱۹. انجمن صنفی شرکت‌های خدماتی استان بوشهر،
- ۱۲۰. خانه صنعت، معدن، تجارت بوشهر،

تهران

- ۱۲۱. اتحادیه تعاونی‌های مصرف محلی استان تهران،
- ۱۲۲. انجمن صنفی فلزات ذوبی و ضایعاتی استان تهران،
- ۱۲۳. اتحادیه اتو سرویس، تعمیرگاه، کارواش و پارکینگ تهران،
- ۱۲۴. اتحادیه پرورش‌دهندگان مرغ تخم‌گذار تهران،
- ۱۲۵. انجمن صنفی کارفرمایی شرکت‌های حفاری استان تهران،
- ۱۲۶. انجمن صنفی آزمایشگاهیان دامپزشکی استان تهران،
- ۱۲۷. اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی تهران،
- ۱۲۸. انجمن صنفی آموزشگاه‌های آزاد فنی و حرفه‌ای شهرستان شمیرانات،
- ۱۲۹. اتحادیه طلا جواهر نقره سکه و صراف تهران،

چهارمحال و بختیاری

- ۱۳۰. انجمن صنفی کارفرمایی شرکت‌های خدماتی استان چهارمحال و بختیاری،
- ۱۳۱. انجمن تکرشته‌ای‌های آموزشگاه‌های آزاد چهارمحال و بختیاری،
- ۱۳۲. انجمن صنفی کارفرمایی دفاتر خدمات فناوری اطلاعات و ارتباطات شهرکرد،
- ۱۳۳. انجمن صنفی کارفرمایی تولیدکنندگان شن و ماسه و سنگ لاشه استان چهارمحال و بختیاری،

خراسان جنوبی

- ۱۳۴. انجمن صنفی کارفرمایان شرکت‌های حمل‌ونقل بیرجند،
- ۱۳۵. انجمن صنفی کارفرمایی آموزشگاه‌های آزاد فنی و حرفه‌ای بیرجند،
- ۱۳۶. اتاق تعاون خراسان جنوبی،
- ۱۳۷. انجمن صنفی کارفرمایی آموزشگاه‌های فناوری اطلاعات و امور مالی بازرگانی بیرجند،

خراسان رضوی

- ۱۳۸. خانه صنعت، معدن و تجارت خراسان رضوی،
- ۱۳۹. انجمن صنفی شرکت‌های حمل‌ونقل داخلی کالای شهرستان سبزوار،
- ۱۴۰. انجمن صنفی تولیدکنندگان ماشین‌ها و ادوات کشاورزی،
- ۱۴۱. انجمن صنفی مراکز مشاوره شغلی و کاریابی‌های جنوب خراسان رضوی،
- ۱۴۲. انجمن صنفی کارفرمایی مهدکودک‌های خصوصی تایباد،
- ۱۴۳. انجمن صنفی کارخانجات آرد استان‌های خراسان رضوی، شمالی، جنوبی،
- ۱۴۴. انجمن انبوه‌سازان مسکن و ساختمان خراسان رضوی،
- ۱۴۵. اتحادیه شرکت‌های تعاونی دامداران خراسان رضوی،
- ۱۴۶. اتاق تعاون خراسان رضوی،
- ۱۴۷. کانون کارفرمایان حرف خراسان رضوی،
- ۱۴۸. انجمن صنفی کارفرمایی تولیدکنندگان لوله و اتصالات پلیمری خراسان رضوی،
- ۱۴۹. اتحادیه صنعت چاپ خراسان رضوی،
- ۱۵۰. انجمن مدیران صنایع خراسان،

خراسان شمالی

- ۱۵۱. اتاق بازرگانی و صنایع و معادن بجنورد،
- ۱۵۲. انجمن صنفی دارندگان و رانندگان کامیون شهرستان اسفراین،
- ۱۵۳. انجمن شرکت‌های ساختمانی و تأسیساتی استان خراسان شمالی،

خوزستان

۱۵۴. مجمع امور صنفی توزیعی خدماتی اهواز،
 ۱۵۵. انجمن صنفی آموزشگاه‌های آزاد فنی و حرفه‌ای شهرستان مسجدسلیمان، لالی و اندیکا،
 ۱۵۶. اتاق بازرگانی صنایع، معادن و کشاورزی اهواز،
 ۱۵۷. مجمع امور صنفی تولیدی خدمات فنی کلان‌شهر اهواز،
 ۱۵۸. انجمن صنفی آموزشگاه‌های آزادرایانه دزفول،
 ۱۵۹. انجمن صنفی تولیدکنندگان پلی استایرن استان خوزستان،

زنجان

۱۶۰. اتاق بازرگانی صنایع معادن و کشاورزی زنجان،
 ۱۶۱. انجمن صنفی شرکت‌های خدماتی استان زنجان،
 ۱۶۲. اتاق تعاون استان زنجان،

سمنان

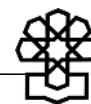
۱۶۳. انجمن صنفی کارفرمایی کانی غیرفلزی استان سمنان،
 ۱۶۴. انجمن صنفی کارفرمایی صنایع فلزی استان سمنان،
 ۱۶۵. انجمن مدیران صنایع استان سمنان،
 ۱۶۶. انجمن صنفی کارفرمایی دفاتر مشاوره شغلی و کاریابی‌های غیردولتی استان سمنان،
 ۱۶۷. مجمع امور صنفی شهرستان سمنان،
 ۱۶۸. اتاق بازرگانی صنایع، معادن و کشاورزی سمنان،
 ۱۶۹. انجمن صنفی کارفرمایی تولیدکنندگان شن و ماسه استان سمنان،

سیستان و بلوچستان

۱۷۰. اتحادیه کارکنان دولت استان سیستان و بلوچستان،
 ۱۷۱. انجمن صنفی پیمانکاران و سازندگان استان سیستان و بلوچستان،
 ۱۷۲. انجمن صنفی شرکت‌های مسافربری زاهدان،
 ۱۷۳. انجمن صنفی کارخانجات آرد استان سیستان و بلوچستان،
 ۱۷۴. مجمع امور صنفی شهرستان زاهدان،
 ۱۷۵. اتاق تعاون استان سیستان و بلوچستان،

فارس

۱۷۶. انجمن صنفی نمایندگان بیمه ایران استان فارس،

۱۷۷. انجمن صنفی پیمانکاران عمرانی فارس،
۱۷۸. انجمن صنفی شرکت‌های حفاری استان فارس،
۱۷۹. اتاق تعاون استان فارس،
۱۸۰. اتاق بازرگانی صنایع، معادن و کشاورزی شیراز،
۱۸۱. انجمن صنفی کارفرمایی کارخانجات آرد استان فارس،
۱۸۲. کانون انجمن‌های صنفی کارفرمایی استان فارس،
۱۸۳. انجمن صنفی کارفرمایی مدیران شرکت‌های خدماتی پشتیبانی و فنی مهندسی شهرستان شیراز،
۱۸۴. انجمن صنفی کارفرمایی نمایندگان بیمه نوین استان فارس،

قزوین

۱۸۵. انجمن‌های صنفی مؤسسات آموزشی کارآفرینی استان قزوین،
۱۸۶. انجمن صنفی دفاتر مشاوره شغلی و کاریابی استان قزوین،
۱۸۷. انجمن صنفی کارفرمایی صنایع آبکاری استان قزوین،
۱۸۸. انجمن‌های شرکت‌های ساختمانی و تأسیساتی قزوین،
۱۸۹. انجمن معماران تجربی استان قزوین،
۱۹۰. کانون کارفرمایان استان قزوین،
۱۹۱. انجمن صنفی تولیدکنندگان شن و ماسه استان قزوین،
۱۹۲. اتاق تعاون استان قزوین،
۱۹۳. انجمن صنفی انبوه‌سازان مسکن و ساختمان استان قزوین،
۱۹۴. اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی قزوین،

قم

۱۹۵. کانون انجمن‌های صنفی شرکت‌های خدماتی استان قم،
۱۹۶. انجمن صنفی انبوه‌سازان مسکن و ساختمان استان قم،
۱۹۷. انجمن صنفی کارفرمایی تولیدکنندگان شن و ماسه استان قم،
۱۹۸. مجمع امور صنفی توزیعی خدماتی قم،
۱۹۹. انجمن صنفی نمایندگان بیمه آسیا استان قم،
۲۰۰. انجمن مدیران صنایع استان قم،
۲۰۱. انجمن صنفی شرکت‌های حمل‌ونقل کالای استان قم،
۲۰۲. اتحادیه صادرکنندگان فرش استان قم،

کردستان

- ۲۰۳. خانه صنعت و معدن کردستان،
- ۲۰۴. اتحادیه صادرکنندگان استان کردستان،
- ۲۰۵. انجمن صنفی کارفرمایی کامیونداران سقز،
- ۲۰۶. مجمع امور صنفی تولیدی خدمات فنی سنندج،
- ۲۰۷. انجمن صنفی شرکت‌ها و مؤسسات حمل‌ونقل کالای سنندج،
- ۲۰۸. اتاق تعاون استان کردستان،
- ۲۰۹. انجمن صنفی تانکرداران سقز،

کرمان

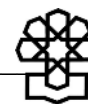
- ۲۱۰. انجمن صنفی حمل‌ونقل کرمان،
- ۲۱۱. اتاق تعاون استان کرمان،
- ۲۱۲. خانه صنعت، معدن و تجارت کرمان،
- ۲۱۳. مجمع امور صنفی کرمان،
- ۲۱۴. انجمن صنفی کارفرمایی نمایندگی‌های بیمه البرز استان کرمان،

کرمانشاه

- ۲۱۵. انجمن صنفی شرکت‌ها و مؤسسات حمل‌ونقل کرمانشاه،
- ۲۱۶. انجمن بتن آماده استان کرمانشاه،
- ۲۱۷. خانه صنعت، معدن و تجارت کرمانشاه،
- ۲۱۸. کانون کارفرمایان استان کرمانشاه،
- ۲۱۹. انجمن شرکت‌های ساختمانی و تأسیساتی کرمانشاه،
- ۲۲۰. انجمن صنفی کارفرمایی رایانه و حسابداری استان کرمانشاه،
- ۲۲۱. اتحادیه تعاونی‌های گاو شیری استان کرمانشاه،
- ۲۲۲. اتحادیه چینی و بلور کرمانشاه،

کهگیلویه و بویر احمد

- ۲۲۳. مجمع صنفی شرکت‌های ارائه‌دهنده خدمات استان کهگیلویه و بویر احمد،
- ۲۲۴. اتحادیه صنف لوازم یدکی اتومبیل استان کهگیلویه و بویر احمد،
- ۲۲۵. مجمع امور صنفی استان کهگیلویه و بویر احمد،

گلستان

۲۲۶. خانه صنعت، معدن و تجارت گلستان،
۲۲۷. انجمن صنفی صنعت شالیکوبی داران استان گلستان،
۲۲۸. اتاق تعاون استان گلستان،
۲۲۹. انجمن صنفی کارفرمایی مدیران آموزشگاه‌های آزاد خیاطی آزادشهر و حومه،
۲۳۰. انجمن صنفی کارفرمایان کارخانجات آجر ماشینی استان گلستان،
۲۳۱. انجمن صنفی کارفرمایی نمایندگان بیمه آسیا استان گلستان،
۲۳۲. انجمن شرکت‌های ساختمانی و تأسیساتی استان گلستان،
۲۳۳. انجمن صنفی مدیران آموزشگاه‌های آزاد رایانه آزادشهر، رامیان،
۲۳۴. اتحادیه صنف تولیدکنندگان پوشاک گرگان،
۲۳۵. مجمع امور صنفی مشترک شهرستان گرگان،

گیلان

۲۳۶. انجمن صنفی صنایع آرد گیلان و زنجان،
۲۳۷. انجمن صنفی شرکت‌ها و مؤسسات مسافربری شهرستان رشت،
۲۳۸. خانه صنعت، معدن و تجارت استان گیلان،
۲۳۹. انجمن صنفی شرکت‌های حمل‌ونقل جاده‌ای داخلی کالا بندر انزلی،
۲۴۰. انجمن صنفی کارفرمایی نمایندگان شرکت بیمه آسیا استان گیلان،
۲۴۱. اتاق تعاون استان گیلان،
۲۴۲. انجمن صنفی آموزشگاه‌های فنی و حرفه‌ای آزاد رشته‌های رایانه - خیاطی آرایش و پیرایش شهرستان فومن،
۲۴۳. انجمن شرکت‌های ساختمانی و تأسیساتی استان گیلان،

لرستان

۲۴۴. اتاق تعاون استان لرستان،
۲۴۵. اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی خرم آباد،
۲۴۶. انجمن صنفی نمایندگان سایپا استان لرستان،
۲۴۷. انجمن صنفی انبوه‌سازان مسکن و ساختمان استان لرستان،

مازندران

۲۴۸. انجمن صنفی کلینیک‌های دامپزشکی استان مازندران،

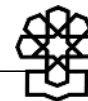
۲۴۹. انجمن صنفی شرکت‌های خدماتی شهرستان بابل،
 ۲۵۰. انجمن صنفی گل و گیاه زینتی شهرستان آمل و حومه،
 ۲۵۱. انجمن صنفی کارفرمایی نمایندگان بیمه آسیا استان مازندران،
 ۲۵۲. انجمن سردخانه داران استان مازندران،
 ۲۵۳. انجمن انبوه‌سازان مسکن استان مازندران،
 ۲۵۴. انجمن شرکت‌های ساختمانی و تأسیساتی مازندران،
 ۲۵۵. انجمن صنایع کانی غیرفلزی مازندران،
 ۲۵۶. انجمن صنفی شیمایی و سلولزی استان مازندران،
 ۲۵۷. انجمن کارفرمایان صنایع شهرستان بابل،
 ۲۵۸. انجمن صنفی کارفرمایی انبوه‌سازان مسکن شهرستان آمل،
 ۲۵۹. خانه صنعت و معدن مازندران،
 ۲۶۰. اتاق بازرگانی صنایع معادن و کشاورزی مازندران،

مرکزی

۲۶۱. خانه صنعت، معدن و تجارت استان مرکزی،
 ۲۶۲. انجمن صنفی دفاتر پیشخوان دولت و بخش عمومی غیردولتی استان مرکزی،
 ۲۶۳. انجمن صنفی سنگبران شهرستان محلات،
 ۲۶۴. مجمع امور صنفی شهرستان اراک،
 ۲۶۵. انجمن صنفی انبوه‌سازان مسکن و ساختمان استان مرکزی،
 ۲۶۶. انجمن صنفی کانون آگهی‌های تبلیغاتی استان مرکزی،
 ۲۶۷. انجمن صنفی شرکت‌های ساختمانی و تأسیساتی استان مرکزی،
 ۲۶۸. اتاق بازرگانی صنایع معادن و کشاورزی اراک،

هرمزگان

۲۶۹. اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی بندرعباس،
 ۲۷۰. انجمن ملی خرمای ایران شعبه بندرعباس،
 ۲۷۱. انجمن صنفی کارفرمایان شرکت‌های حمل‌ونقل کالای داخلی بندرعباس،
 ۲۷۲. انجمن صنفی کارفرمایی شرکت‌های سواری کرایه استان هرمزگان،
 ۲۷۳. اتحادیه صنف خرازان شهرستان بندرعباس،

همدان

۲۷۴. انجمن شرکت‌های ساختمانی و تأسیساتی استان همدان،
۲۷۵. اتاق تعاون همدان،
۲۷۶. انجمن صنفی کارفرمایی سنگ‌کوبان ازندریان استان همدان،
۲۷۷. انجمن صنفی تولیدکنندگان تخم‌مرغ نطفه‌دار استان همدان،
۲۷۸. انجمن تولیدکنندگان و صادرکنندگان کشمش ملایر،
۲۷۹. اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی همدان،

یزد

۲۸۰. انجمن صنفی کارفرمایان شرکت‌های حمل‌ونقل طبس و حومه،
۲۸۱. انجمن صنفی شرکت‌ها و مؤسسات حمل‌ونقل یزد،
۲۸۲. کانون انجمن‌های صنفی کارفرمایی استان یزد،
۲۸۳. انجمن صنفی کارفرمایی کارخانجات کاشی، سرامیک و چینی یزد،
۲۸۴. خانه صنعت معدن و تجارت یزد،
۲۸۵. اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی یزد.

پیوست ۲ - نظرخواهی مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی - گروه مطالعات محیط کسب و کار
مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی - گروه مطالعات محیط کسب و کار
(نظر خواهی از تشکل‌های اقتصادی سراسر کشور برای انعکاس به نمایندگان مجلس شورای اسلامی)
سؤال: طی پاییز ۱۳۹۱، هریک از مشکلات زیر، چقدر در اداره شرکت‌ها و واحدهای تولیدی عضو تشکل شما مشکل ایجاد کرده است؟ لطفاً به هر مورد از یک تا ۱۰ نمره دهید. به موردی که در اداره واحدهای تولیدی مشکل چندانی ایجاد نکرده نمره یک و موردی که اداره واحدهای تولیدی را غیرممکن کرده است، نمره ۱۰ بدهید (مشکلات حادثه، نمرات بالاتر).

مشکلات متعارف تولید کنندگان ایرانی (به ترتیب الفبا)	نمره از ۱ تا ۱۰ (بدترین ارزیابی: ۱۰)
اعمال تحریم‌های بین‌المللی علیه کشورمان	
برگشت چک‌های مشتریان و همکاران	
بی‌تعهدی شرکت‌ها و مؤسسات دولتی به پرداخت به موقع بدهی خود به پیمانکاران	
بی‌ثباتی در قیمت مواد اولیه	
بی‌ثباتی قوانین و مقررات مربوط به تولید و سرمایه‌گذاری	
تعرفه پایین کالاهای وارداتی و رقابت غیرمنصفانه محصولات رقیب خارجی در بازار	
تمایل مردم به خرید کالاهای خارجی و تقاضای کم برای محصولات ایرانی مشابه	
تولید کالاهای غیراستاندارد، تقلبی و عرضه نسبتاً بدون محدودیت آن به بازار	
زیاد بودن تعطیلات رسمی	
ضعف بازار سرمایه در تأمین مالی تولید و نرخ بالای تأمین سرمایه از بازار غیررسمی	
ضعف دادسراها در رسیدگی مؤثر به شکایت‌ها و اجبار طرف‌های قرارداد به انجام تعهدات	
ضعف زیرساخت‌های تأمین برق	
ضعف زیرساخت‌های حمل و نقل	
ضعف نظام توزیع و مشکلات رساندن محصول به دست مصرف‌کننده	
عرضه کالاهای خارجی قاچاق در بازار داخلی	
قیمت‌گذاری غیرمنطقی محصولات تولیدی توسط دولت و نهادهای حکومتی	
محدودیت قانون کار در تعدیل و جابجایی نیروی کار	
مشکل دریافت تسهیلات از بانک‌ها	
موانع تعرفه‌ای صادرات محصولات و واردات مواد اولیه	
نرخ بالای بیمه اجباری نیروی انسانی	
وجود مفاسد اقتصادی در دستگاه‌های حکومتی	
سؤالات ویژه پاییز ۱۳۹۱:	
۱. به نظر شما در پاییز ۱۳۹۱ مهمترین عامل بی‌ثباتی قیمت‌ها در کشورمان کدام عامل بوده است؟ ☐ آثار هدمندی یارانه‌ها ☐ تحریم‌های خارجی ☐ سوء مدیریت داخلی	
۲. به نظر شما برای رقابت‌پذیری در تجارت خارجی و حمایت از تولید ملی، نرخ ارز (دلار) بهتر است به کدام گزینه زیر نزدیک‌تر باشد؟ ☐ کمتر از ۱۵۰۰ تومان ☐ ۲۰۰۰ تومان ☐ ۲۵۰۰ تومان ☐ ۳۰۰۰ تومان ☐ ۳۵۰۰ تومان و بالاتر	
۳. به نظر شما کدام یک از مشکلات زیر در بازمبانی قانون مالیات‌های مستقیم باید مورد توجه بیشتر قرار گیرد؟ ☐ شفاف نبودن مقررات مالیاتی ☐ علی‌الرأس بودن ☐ رویه‌های اداری پیچیده ☐ مطالبات غیرقانونی در مالیات ستانی	

نام کامل تشکل شما: (الزامی است) مهر یا امضای مقام مسئول:

نشانی وبسایت تشکل: نشانی پست الکترونیک فعال تشکل:

(لطفاً پس از تکمیل به ۸۳۳۵۷۱۷۹ - ۰۲۱ فکس بفرمایید) مهلت ارسال: ۷ روز پس از دریافت پرسشنامه

منابع و مأخذ

۱. دسوتو، هرناندو. راز سرمایه، چرا سرمایه‌داری در غرب موفق می‌شود و در جاهای دیگر شکست می‌خورد؟ ترجمه فریدون تفضلی، انتشارات نی، ۱۳۸۶.
۲. میدری، احمد و جعفر، خیرخواهان. حکمرانی خوب بنیان توسعه، مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی، ۱۳۸۳.
۳. مرکز آمار ایران، چکیده نتایج طرح آمارگیری نیروی کار، ۱۳۹۰.
۴. پاسخ‌های کتبی گروه مشاوران علمی و پاسخنامه‌های تشکل‌های اقتصادی مشارکت‌کننده در این پیمایش که در گروه مطالعات محیط کسب‌وکار در مرکز پژوهش‌های مجلس موجود است.
۵. گزارش‌های پایش محیط کسب‌وکار ایران، مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی، گروه مطالعات محیط کسب‌وکار، سال‌های ۱۳۸۹ تا ۱۳۹۱.
۶. استیگلیتز، جوزف. اصلاحات به کجا می‌رود، مجموعه مقالات حکمرانی خوب، بنیان توسعه، ترجمه جعفر خیرخواهان، مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی، ۱۳۸۳.

مرکز پژوهش‌ها
مجلس شورای اسلامی

شماره مسلسل: ۱۳۰۰۳

شناسنامه گزارش

عنوان گزارش: گزارش پایش محیط کسب‌وکار ایران در پاییز ۱۳۹۱ ارزیابی ۲۸۵ تشکل اقتصادی سراسر کشور از مؤلفه‌های ملی محیط کسب‌وکار در ایران

نام گروه: مطالعات محیط کسب‌وکار

تهیه و تدوین‌کنندگان: سیدامیر سیاح، موسی شهبازی غیاثی، مریم احمدیان، زهرا نعیمی
ناظر علمی: محمدحسن معادی رودسری

مشاوران علمی گزارش: فتح‌اله تازی، محسن رنانی، جعفر خیرخواهان، علی نصیری اقدم،
رؤیا طباطبایی یزدی

مقتضی: کمیسیون حمایت از تولید ملی و نظارت بر اجرای سیاست‌های کلی اصل
چهل و چهارم قانون اساسی

ویراستار تخصصی: —

ویراستار ادبی: —

واژه‌های کلیدی:

۱. محیط کسب‌وکار
۲. پایش کسب‌وکار
۳. تشکل‌های اقتصادی
۴. بی‌ثباتی قیمت‌ها

تاریخ انتشار: ۱۳۹۲/۳/۲۱